

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבה ל"א/תש"ל של הממשלה
י"א בשבט תש"ל - 18.1.70

נכחו השרים: ג. מאיר - יו"ר, א. אבן, י. אלון, י. אלמוגי, מ. בגין, י. ברזילי, ח. גבתי, י. גלילי, א.ל. דולצ'ין, מ. דיין, ש. הלל, ע. ויצמן, ז. ורהפטיג, ח. לנדאו, י. ספיר, מ. קול, א. רימלט, ח.מ. שפירא, י.ש. שפירא

נעדרו השרים: י. בורג (בחו"ל), פ. ספיר (בחו"ל), ש. פרס (בחו"ל), ו. שם-טוב (בחו"ל), ז. שרף (בחו"ל)

מ. ניר - מ"מ מזכיר הממשלה
י. הרצוג - המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה

סדר היום:

282. סקירה מדינית
283. סקירה בטחונית
284. ההתישבות בחברון
285. מכירת נשק
286. מינוי מנהל כללי למשרד המסחר והתעשייה
287. פרסומים משיבות הממשלה

ראש הממשלה ג. מאיר:

אברך בברכה קולקטיבית את כל החולים שהחלימו. מי שראה אותך, השר גלילי, בבית החולים ורואה אותך עכשיו כך, הרי רואה את פלאי הרפואה.

282. סקירה מדיניתראש הממשלה ג. מאיר:

שר החוץ, האם יש לך סקירה?

שר החוץ א. אבן:

ישנם כמה דברים, שרצוי כי הממשלה תדע עליהם.

אסכם את המגעים שהיו השבוע בווינגטון. הקו הבולט הוא, שהמימשל מגלה רגישות גדולה ומתגונן נגד המסע הציבורי שהיה חריף במידה רבה. העתונות כמעט כולה יצאה בבקורת על המהלכים האחרונים של המימשל, ואם כי הוא מאשים אותנו שאירגנו את הדבר הזה, הרי אין הוא יכול להיות אדיש לכך, שעתונים ממרחקי הדרום והמערב ועד לחוף המערבי, כולם שואלים את השאלה הפשוטה: מדוע פוגעת ארה"ב באינטרסים של ידידה למען בריה"מ, שאינה נעה אף סנטימטר לקראת ארה"ב? וזה מביא לידי מגעים תכופים של המימשל גם עם נציגי היהודים.

אלה הדברים שמוסר סיסקו לשגרירנו וגם דברים שהוא מוסר לארגונים היהודיים: שהאגרת הסובייטית היתה זעזוע קשה, רגסיבית במהותה, שבריה"מ נתנה התחייבויות חיוביות יותר לפני חודשים מאלה שבאו לידי ביטוי בתגובתה האחרונה. ארה"ב מנסחת תשובה. התשובה לא תבקש חידוש השיחות עם בריה"מ. ויתכן כי פרשת שיחות סיסקו-דוברינין הגיעה לידי סיום. מאידך, הם לא ינתקו את השיחות במסגרת הארבע. יש להם רושם, שחסיין מוכן לראות במסמך רוג'רס מה-18 בדצמבר בסיס למשא ומתן, למרות כמה הסתיגויות. אבל אם הוא יביא את זה לידי ביטוי או לא, זה יהיה תלוי בפגישותיו בקהיר בפברואר ובפגישות שמנהל עכשיו שר החוץ שלו ריפאעי בקהיר.

הדברים שאומר סיסקו מבליטים רצון של המימשל להפגין ידידות, לאור הבקורת הציבורית החריפה. אף על פי שהוא אומר, כי ההיענות על התביעות המעשיות אינה קשורה בפולמוס המדיני, הוא משתמש במושגים כמו: "בחודשים הבאים נצטרך להכריע בדבר הזה" - לא בימים הבאים ולא בשבועות הבאים, אלא בחודשים הבאים, אם כי נודע ממקורות אחרים, שהדיונים הטכניים מסתיימים ומתבקשת עכשיו הכרעה ב"בית הלבן", לאמור אם ירצו להכריע בענייני הנשק והסיוע הכלכלי בפברואר, יש להם כל הנתונים לכך.

לגבי המסע הנגדי שמנהל המימשל נגד הגל של האהדה הציבורית, נקודה אחת היא מעניינת: רוג'רס אמר ל"מועדון הנשיאים", כפי שהוא אמר לנו, שאחד המניעים ליוזמה האמריקאית הוא, שישראל כל כך מבודדת, שדיברו נגדנו, נגד ישראל, באירופה.

היתה שיחה עם הממונה במחלקת המדינה על ענייני אירופה, שכנראה לא ידע על הקו הזה ודיבר דברים לתומם. האיש הזה אמר, שהוא היה עם רוג'רס בכל פגישה שקיים באירופה, ופרט לשומאן לא שמע אף שר אירופי שהשמיע דברי בקורת נגד ישראל. רובם אמרו שצריך לנסות לקרב את השלום, כי חדירת הסובייטים לים התיכון מתקיימת על גל הסכסוך הישראלי-ערבי. יש שאמרו, אולי אפשר למתן את העמדות של שני הצדדים. אבל אותו איש אומר: הייתי בכל שיחה, אף

אחד לא השמיע מילת בקורת, כאילו ישראל היא המכשול היחידי או הראשי לשלום.

לרגל האופי הציבורי של המאבק, מעניינים המגעים של המימשל עם כמה גורמים יהודיים, להם אומר סיסקו שוב: אין ארה"ב דורשת מישראל להוציא אף חייל אחד משום מקום מבלי שיהיה הסכם שלום ואין בקורת אמריקאית על הפעולות הצבאיות של ישראל בשטחי האויב. מזיק בעיקר טון דיבוריה של ישראל. והואיל ויש רצון להיענות לבקשתה בענין אספקת נשק, הרי נוקשות ישראל רק מקשה על ניכסון הרוצה להעניק את הנשק והסיוע ושקל יותר לספק נשק לישראל מתונה. אחרי כן הוא חוזר ואומר, שאין תובעים נסיגה ואין בקורת על הפעולות הישראליות בתחום המצרי. האמריקאים סבורים, שהמצרים הם שהביאו לידי הנסיגה וההקשחה בעמדת הסובייטים. עכשיו הם משוכנעים, כי הסובייטים לא יעשו דבר בלי הסכמתה של מצרים. אחרי כן באה הסניגוריה הרגילה על הניירות של רוג'רס, שישראל פירשה אותם שלא כהלכה ושאמריקה לא החלישה את כושר המיקוח של ישראל, כי בבוא המשא ומתן כוחה של ישראל במיקוח נובע מעצם שליטתה בשטחים.

היה מאמץ של המימשל להביא לידי ביטולו של מעמד יהודי גדול שהוזעק ל-25 בינואר. נציגי הארגונים היהודיים שמעו את ההסברים הללו. יש מהם שהתרשמו מכושר ההסברה של סיסקו, אבל בסוף אמרו, שזה מעניין מה שהוא אמר, אבל המעמד הזה יתקיים. ואחד מצא את הנוסחה המוצלחת: אין אנחנו ועידת רבאט, שאתם חושבים שתוכלו למנוע אותה, אותו מעמד לא יתבטל. המעמד הזה יתקיים.

אחת הנציגות של ארה"ב באו"ם אמרה, כי המימשל נרגש ביותר מהועידה היהודית העומדת להיערך ושיש כעס ב"בית הלבן" על מחלקת המדינה, על מידת החרפת הסכסוך עם ישראל, והיא מעריכה שעניינים יועברו בהדרגה ליתר פיקוח של "הבית הלבן", דהיינו שלמחלקת המדינה יינתן פחות חופש לקבוע דברים העלולים להביא את הנשיא לידי התמודדות עם מחלקת המדינה. אלה דבריה של הגברת הזאת, שהיא די מקורבת לחוגי "הבית הלבן".

לצד ההתבטאות הזאת של סיסקו, כשהם משבחים אפילו את הפעולות הצבאיות האחרונות שלנו, הרי על מנת שתהיה לנו תמונה ברורה של עמדתם, עלי להביא שתי תופעות מסייגות. מדובר לגבי ההערכה החיובית הזאת של הפעולות נגד מצרים, הפעולות בחזית המצרית. ידוע לשרים חברי ועדת הבטחון, כי בענייני ירדן ולבנון, ארה"ב דווקא מתערבת במגמה של בלימה וריסון. זה הדין במיוחד לגבי לבנון.

נפגשתי לפני יומיים עם חברי השגרירות האמריקאית, על מנת להתריע נגד הגישה שהביעה ממשלת ארה"ב באגרתה. למעשה, היא אומרת: כל עוד ממשלת לבנון מקיימת את הסכם קהיר, זהו המכסימום שאפשר לבקש ממנה. כאשר אמרתי, שאנחנו מתקוממים נגד כל מתן גושפנקה או חיוב או השלמה עם הסכם קהיר, הם אמרו על פי הוראות שקיבלו, שארה"ב אינה מקבלת את הסכם קהיר, היא תובעת מלבנון מניעה מוחלטת של פעולות חבלה, הם רק חושבים שבאופן מציאותי זוהי המציאות בלבנון, אבל לא שארה"ב היא בעד המציאות הזאת. ושוב היא מזמינה את ישראל - IF YOU HAVE TO UNDERTAKE RETALIATIONS, TO CHOOSE FATAH TARGETS - אמרתי, ש"פתח" אינו משתף פעולה עם הקונספציה היפה הזאת, שהוא דווקא מסתנן לכפרים ואינו מגבש את עצמו במטרות - TARGETS. על זה היתה אמירה - ברבור עצמו קיבל הוראה לומר זאת, אבל הוא עדיין חולה - שאילו היה המימשל בלבנון נופל כתוצאה ישירה מפעולה ישראלית, זה היה משפיע על כל עמדת ארה"ב כלפי המזרח התיכון. ולכן, זו המשמעות כלפי יחסי ישראל לבנון. דהיינו, שבחים לגבי מה שאנו עושים במצרים, אבל לגבי לבנון רגישות חדה ביותר לגבי גורל המימשל. אני רק מביא את דבריהם ולא דברי התשובה שהם שמעו מפי.

היתה הופעה של אנשי מחלקת המדינה בפני אנשי דעת הקהל, טלוויזיה ועיתונאים. השתתף גם כתב ישראלי אחד, נציג עתון "הארץ". באוזניהם אמרו רוג'רס וסיסקו - רוב הזמן דיבר סיסקו - על המזרח התיכון, שהם בדקו את ההגדרות שלהם לגבי המזרח התיכון:

"THE OVERRIDING CAPITAL INTEREST OF THE U.S.A. IS TO DETER A WAR WHICH WOULD RISK CONFRONTATION AND RAISE SERIOUS QUESTIONS WHETHER THE U.S.A. SHOULD OR SHOULD NOT INTERVENE".

THE OVERRIDING INTEREST הוא למנוע מלחמה.

אני חושב, שיש כאן שני תחומים. כאשר מדובר בלחץ צבאי על נאצר, דוגמת הפעולות שנעשו, הם אומרים בפירוש, ובפירוש מפתיע ולא רק לישראל, אלא גם לקבוצות אחרים שלהם: אלה הם מעשים יפים. כאשר מדובר על ענין של מלחמה, הם אומרים שהאינטרס העיקרי והמכריע הוא למנוע מלחמה, כי פה יש אפשרויות גלובליות חמורות ביותר.

עד כאן הדברים שאומרים נציגי ארה"ב בווינגטון. אולם בד בבד עם זה המגעים של הארבעה מתקדמים. השיחות האחרונות היו ב-13 וב-16 בינואר. הפגישה שהתקיימה ב-13 בינואר היתה עדיין בין השגרירים עצמם. הפגישה ב-16 בינואר היתה במישור של הסגנים שלהם.

בפגישה שהתקיימה ב-13 בינואר הדגיש יוסט, שההצעות שהוגשו על ידי ארה"ב ביחס למצרים וירדן הן המילה האחרונה ועכשיו הם מחכים להתקדמות מצד בריה"מ. ארה"ב מייחסת חשיבות מיוחדת להתחייבות לשלום, שיש להגדירה בצורה מפורטת ולשיטת המשא ומתן, שהיא לדידה ענין מהותי ולא נזהלי. זה מחייב גיבוש נוסחה אפילו מעורפלת שתאפשר לישראל לראותה כנותנת מקום למשא ומתן ישיר לאו דווקא בשלב הראשון, והשלום חייב גם למנוע מהערבים באופן ברור את ההיתר לפעולות הפדאיון.

הסובייטי יצא נגד שני הדברים הללו. הנציג הצרפתי הביא רשימת נושאים שלגביהם יכולים הארבעה להגיע לידי הסכם, ואלה הם:

1. NATURE OF SETTLEMENT. IMPLEMENTATION OF THE POINTS OF RESOLUTION 242 AS A PACKAGE INDIVISIBLE AND INTERDEPENDENT APPLYING TO ALL STATES IN THE AREA.
- SEVERAL . 2. FORM OF AGREEMENT THROUGH THE INTERMEDIARY OF JARRING. IN ONE OF DOCUMENTS OF DEFINITELY BINDING NATURE WITH APPROPRIATE GUARANTEES
3. WITHDRAWAL SINCE EVERYONE ACCEPTS PRINCIPLE OF NON ACQUISITION ALL SHOULD AGREE THERE BE COMPLETE WITHDRAWAL FROM THE OCCUPIED TERRITORIES TO AGREED . SECURE AND RECOGNISED BOUNDARIES WHICH HAVE HAD MINOR RECTIFICATIONS BY THE PARTIES
- VIEW 4. MINOR RECTIFICATIONS AGREEMENT BY THE PARTIES TO REMOVE ANOMALIES FROM ON ..... POINT GROUND COMMUNICATIONS DEMILITARIZED ZONES MIGHT BE ESTABLISHED BOTH SIDES BY AGREEMENT OF PARTIES TAKING INTO CONSIDERATION THE
5. JUST AND LASTING PEACE. STATE OF DEFINITIVE PEACE SHOULD BE ESTABLISHED WHICH EXCLUDED AN ACT CONTRARY TO PEACE.
6. REFUGEES (SAME AS IN THE ORIGINAL FRENCH DOCUMENT) CHOICE OF REPAIRATION OR RESETTLEMENT. PROCEDURE AND CONDITIONS TO BE BASED ON AGREEMENT BETWEEN PARTIES ANNUAL QUOTAS ESTABLISHED BY INTERNATIONAL COMMISSION.
- AQABA, . 7. FREEDOM OF NAVIGATION FOR SHIPS OF ALL STATES THROUGH THE GULF OF STRAITS OF TIRAN AND SUEZ CANAL

22.9.69. 8. RIGHT OF ALL STATES IN AREA TO EXISTENCE IN SECURITY IN TERMS OF
RESOLUTION 242 AND STATEMENT OF 4 FOREIGN MINISTERS ON

השר י. ברזילי:

גם הם אינם כותבים INCLUDING.

שר החוץ א. אבן:

הצרפתים אינם אומרים זאת. זוהי הצעה צרפתית לסיכום הארבעה, לאמור שלא להכנס לפרטים, אבל למה העקרונות הללו לא יתקבלו על דעת כולם?

הסגנים ישבו כעבור שלושה ימים. הצרפתי לחץ שיעסקו בהצעה שלו. האמריקאי ציין שאי אפשר להתקדם כל עוד אין הסכמה עם בריה"מ בדבר התחייבות לשלום והנוהל למשא ומתן. הסובייטי אמר שהוא רוצה ניסוח מפורט על מימדי הנסיגה. לזה התנגד נציג ארה"ב. על זה אמר הסובייטי, שאולי בכלל אין שום תועלת שניפגש שוב. כרגיל, בא הבריטי ואמר: ג'נטלמנים, נקבע את הפגישה הבאה. והם קבעו את הפגישה הבאה ל-23 בינואר.

נציגנו באו"ם יוסף תקוע אמר, שמי שעוקב אחרי הניסוחים של צרפת, של בריה"מ ושל ארה"ב, חייב להגיע לידי מסקנה, שלמעשה הפערים אינם גדולים, ואם לא הושג סיכום סופי, הרי מפני שבריה"מ מתעקשת על שלושה דברים. בעניין הטריטוריאלי היא השיגה הרבה מאוד: המצב הקודם עם MINOR CHANGES. היא מתעקשת על ה-MINOR CHANGES. היא מתעקשת על התחייבות לשלום, שלא תכלול את העניין הפלסטיני. והיא מתעקשת על זה, שלא יכול להיות שום משא ומתן ישיר בשום שלב. אבל אי אפשר לומר, שיש תהום בין העמדות. לשון אחרת, שאם יהיה מאמץ סובייטי כלשהו להציל את עניין הארבע, אין זה בלתי אפשרי שהם יתגברו על שתיים או שלוש הנקודות הללו ויגיעו לידי סיכום שלא יהיה רחוק מן הניסוח הצרפתי שצינתי.

על רקע זה סיכמנו שנזכיר לצדדים, ובעיקר לאמריקאים המדווחים לנו, שהדיווח הוא חובה עליהם, אבל העובדה שנציגנו שומעים את הדיווח אינה משנה את עצם העמדה השלילית שלנו לכל המהלך, ולהזכיר להם שהואיל והדיון מתנהל על שני מסמכים, המסמך הצרפתי והמסמך האמריקאי, אמרנו על שניהם שהם אינם ACCEPTABLE, ושהם נדחים על ידינו לחלוטין וללא סייג. אם זה חל על הניירות כשהם נפרדים, זה יחול גם על הניירות כאשר הם יסוכמו. מה שחל על הניירות בנפרד, יחול על כל מה שיתבסס עליהם אם יגיעו לידי סיכום. עליהם להבין, שאם הם מדווחים לנו על הדברים הללו ונציגנו שומעים אותם, אין פירוש הדבר שאנחנו משלימים אתם. ייצאו הוראות לנציגנו לומר זאת. על ההצעה הצרפתית אמרו מה שאמרו הן בכתב והן בעל-פה. על ההצעה האמריקאית ישנה החלטת הממשלה מ-23 בדצמבר והנמקה מפורטת בכנסת מ-29 בדצמבר. זה חל על שני הניירות, וזה חל על כל סיכום שיתמך עליהם.

בצרפת אין חידוש פרט למה שהיה בעתונות. גם שם אי הנוחות הציבורית היא גדולה. אבל יש דבר אחד שעלינו לציין אותו לקראת ביקור פומפידו בארה"ב. אין שום ספק, שהוא השיג השלמת ארה"ב עם עיסקת המיראז'ים ללוב, לאמור שהנימוק שאם "אנחנו לא נספק אותם, ייכנסו הסובייטים לעיסקה כזו", ניקנה בסופו של המהלך על ידי האמריקאים. התגובה האמריקאית היתה מחולקת. התגובה הראשונה היתה רוגזת. אבל כאשר שמעו את הטיועון הזה, הצרפתים אומרים שקיבלו אור צהוב או ירוק מהמקורות האמריקאיים, ואפילו ההתבטאות הפומבית של ארה"ב היא די מחייבת את העניין הזה. מאידך, בעתונות האמריקאית ובעתונות הצרפתית עד "לה-מונד" ועד בכלל, הם מקבלים מכות ציבוריות רציניות, וכל בית צרפתי וכל רחוב צרפתי קרוע על ידי הדיון הזה. זה כמעט כמו שהיה בימי הדיון על אלג'יריה. בממשלה ובאסיפה הלאומית יש לנו ידידים רבים, אבל אין גבורתם כידידותם, כלומר הם משמיעים באוזנינו דברי ידידות, אבל הופעה פומבית מסתייגת קשה להשיג פרט למפלגה של ג'וואי עמל וכמה עקיצות של סגינאטי. אבל אין מנוס מאשר להגביר בקול רם את ההסתייגות מחוסר האיזון המשוע במדיניותה של צרפת. היו כמה התבטאויות שהתבטאו בחריפות מופרזות. אני חושב שזה רק מוכיח, שהמסע שלנו הוא יעיל.

ראש הממשלה ג. מאיר:

נוסף למה שאמר שר החוץ על ההוראות שנשלחו לומר, כי מה שחל על כל אחד מהניירות הללו חל על כולם יחד, יתכן שצריך להוסיף עוד דבר אחד: היות והם אומרים כל הזמן, שמה שהם עושים אלה אינן החלטות ולא פתרון שיכפו עלינו, כי אם אלה הן הוראות ליארינג, אני חושבת שהממשלה צריכה להחליט שנגיד להם כי בהנחיות כאלה לא נקבל את יארינג. קיבלנו את יארינג בעבר, אנחנו מוכנים לקבל אותו בעתיד, אבל אם אלה הם ה-TERMS OF REFERENCE שלו, אז לצערנו הרב, לא נוכל לדבר אתו, כלומר לא נוכל לקבל אותו והם צריכים לדעת, שכל מה שהם עושים זהו לשווא, אם הם בכלל רוצים שנהיה שותפים לעניין זה.

שר הבטחון מ. דיין:

אני רוצה במספר משפטים להתייחס לדברי שר החוץ. אני מקווה שאני טועה, שבגלל האופי הפסימי שלי אני רואה שחורות, אבל אני מודאג מאד מהיחסים שלנו עם ארה"ב. ממה? מארבע נקודות פשוטות יותר ומנקודה אחת מורכבת יותר.

נקודה ראשונה - אני חושש שהם הולכים לקראת דחיפתנו או תביעה מאתנו, לנהל משא ומתן עם ירדן על בסיס ההצעה האמריקאית. מבחינתנו אם אנחנו נסרב, הרי זה יהיה סירוב לדון על בסיס ההצעה האמריקאית. ירדן תקבל את ההצעה כבסיס למשא ומתן. ירדן מוכנה אולי בצורה זו או אחרת לקיים משא ומתן ישיר כשר למהדריין. מה יכול להיות ישיר יותר מזה, שהמלך יישב אתנו? כאשר נדחה את ההצעה הזאת, פירוש הדבר שנדחה הצעה אמריקאית, נדחה הצעה להסדר עם מדינה שארה"ב רוצה ביקרה, ואפילו לא נוכל לטעון את הטענה הפרוצדורלית, שהם אינם מוכנים לנהל אתנו משא ומתן ישיר, יתכן שלא בפומבי אבל הם יהיו מוכנים לשבת אתנו, עם האמריקאים או בלי האמריקאים.

מבחינה מעשית אני מציע, שבהקדם האפשרי, לפני שמוגשת לנו הצעה אופרטיבית מעשית למשא ומתן אתם, נאמר תשובה שלילית כזאת על ההצעה, שאחרי כן לא נצטרך לסרב למשא ומתן. כלומר, שלא נגיע בכלל לאפשרות כזאת של משא ומתן על הנושא הזה, כי אז נימצא במצב מאוד לא נוח. נאמר מראש תשובה כל כך שלילית להצעה שלהם, שלא נצטרך אחרי כן לסרב למשא ומתן ישיר נוסח רודוס, או לא נוסח רודוס, על שלום מלא ועל כל אותם הדברים שהם מסביב לנקודה שלנו.

דבר שני שאני חושש לו הוא עניין קבלת התשובה מארה"ב על הבקשה לנשק. באילו שהם רמזים כל פעם, בחלק מהדברים שאני קורא, קולט אני כל פעם טון או רמז לא נעים. נדמה לי, שבמברק אחרון מיצחק רבין קראתי, שסיסקו אומר שהם ידונו בדבר תוך ששת החודשים הבאים.

שר החוץ א. אבן:

זהו אחד הביטויים.

שר הבטחון מ. דיין:

סיסקו הוא ממולח מאוד. בכלל, כשהוא יושב עם "מועדון הנשיאים", אני חושב שהם מאוד מתרשמים ממנו. הוא מוסר להם את העמדה האמריקאית, מסביר להם ומשכנע אותם במידה רבה בעמדה האמריקאית. אבל ששה חודשים לדיון בעניין זה יכולים להצטלב עם הנקודה הראשונה שאמרתי קודם, שתוך התקופה הזאת אנחנו עלולים לעמוד בפני מצב, שנצטרך לסרב להצעה אמריקאית והם יכולים לומר, אתם רוצים לקבל מאתנו נשק בשעה שאינכם מקבלים את ההצעות שלנו ואינכם רוצים עוד שלום. אתם צריכים עוד נשק בשביל לעשות מלחמה?

נקודה שלישית - הניצול שלנו את ביקורו של פומפידו בארה"ב. המצב הרי הוא זה, שצרפת מוכרת כעת בהסכמת ארה"ב 50 מיראז'ים ללוב, ולוב כרתה כעת הסכם עם מצרים, שהיא תשתתף במלחמה נגדנו. ההסכם מעניין

מאד. הוא נותן רשות לכוחות מצרים להכנס ללוב, מבלי צורך לקבל רשיון מיוחד מממשלת לוב. מדוע זה? אם משהו ירצה לעשות מהפכה בלוב נגד המשטר הקיים, תהיה למצרים רשות מהמשטר הקיים שאין היא צריכה לקבל רשיון מיוחד, כי היא צריכה להבטיח את המשטר הקיים. אם מחר יקום קצין צבא של לוב נגד המשטר הקיים, יכולים כוחות מצריים להכנס ללוב ולדכא אותו. כל הצבא הלובי מונה 7,000 חיילים. מצרים מכניסה כבר גדודים ללוב, בשעה שהמלחמה היא במצרים. ויש הסכם ביניהם שגם להבא תוכל מצרים להכניס כוחות נוספים ללוב, מבלי שתהיה זקוקה לרשיון מיוחד. זהו דבר רציני מאד. המצב הזה שנוצר הוא כי מצרים לא תהיה מותנית באפשרות של הפיכת נגד כדי להכניס לשם כוחות משלה. מצבנו הוא, שארה"ב הסכימה או לא התנגדה לכך, שצרפת תמכור 50 מיראז'ים נוספים ללוב, כדי שאלה יעברו למצרים, ואם לא יעברו אותם למצרים, יבואו אנשי לוב עם המטוסים שלהם למצרים.

לדעתי, בעקבות שתי הנקודות שאמרתי, השעה עכשיו אולי כשרה ביותר - ואני חושש שלא תחזור לנו שעה כשרה כזאת - לנסות להשיג עכשיו תשובה חיובית מארה"ב בענין הנשק, וזו עכשיו השעה הכשרה בזמן ביקורו של פומפידו, לקראת ביקורו, אבל לא לאחר ביקורו של פומפידו בארה"ב. פה יהיה מצב, שפומפידו בא לארה"ב כדי לעשות הסכם בין צרפת לבין ארה"ב, וארה"ב מעוניינת בהסכם הזה, כי זוהי התחלת בנייתה של נאט"ו בצרפת. ארה"ב מעוניינת לשפר את היחסים עם צרפת. צרפת עשתה מה שעשתה עם לוב. ארה"ב הבטיחה לעיין בבקשות שלנו לנשק ולסיוע כלכלי. בשעה שארה"ב תרצה לעיין בעניינים שבין צרפת וארה"ב, אולי אפשר לסחוט ממנה את המחיר שהיא לפחות תיתן לנו תשובה חיובית על הנשק שביקשנו, בתמורה או באיזה שהוא הסבר מניח את הדעת מדוע היא משלימה עם זה, שצרפת נותנת נשק ללוב בשביל מצרים, וארה"ב גם מאשרת זאת או אינה מוחה על זאת, שצרפת היא היורשת שלה בבסיסים בטריפולי והיא גם מתקרבת לצרפת.

שר החוץ א. אבן:

אנחנו לוחצים על תשובה דחופה. שעה חודשים אינם

לוח הזמנים שלנו.

שר הבטחון מ. דיין:

אבל כאשר פומפידו יהיה בארה"ב, וארה"ב תבוא לקראתו, אולי עכשיו בתמורה אפשר לקבל מהם את התשובה החיובית לנשק שלנו. אחרי זה ניכנס לתקופה, שבה העסק של 50 המיראז'ים עם לוב יהיה ענין של היסטוריה וניקלע למצב עם ירדן, שאנחנו מסרבים לשלום ומסרבים למשא ומתן על בסיס של הצעה אמריקאית. תראו עוד מה יהיה מהענין של ג'ורג' בראון שיאמר, כי הוא נוכח לדעת, שראש ממשלת ישראל אינה רוצה שלום, וזה ייאמר עם ג'ין או בלי ג'ין.

ראש הממשלה ג. מאיר:

את הג'ין הוא רוצה, אבל את השלום אני איני

רוצה!

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

הוא לא יאמר את זאת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני מציעה לך לא לחתום התחייבות על זה. הוא הודיע לי, שכן יגיד את זה ולא יגיד את זה. אני איני מוכנה לחתום בעד ג'ורג' בראון.

שר החוץ א. אבן:

הדבר תלוי בכך באיזו שעה זה יהיה.

שר הבטחון מ. דיין:

זה תלוי באיזה מצב הוא יהיה באותו רגע.

השר מ. בגין:

ברזילי ואני שמענו מפיו, שמי ששיכנע אותו THAT

THAT IS THE ONLY WAY TO GET THE

שר הבטחון מ. דיין:

ג'ורג' בראון אומר באנגליה מדי פעם בפעם דברים, שהוא אחרי כן מתחרט עליהם. הוא אומר את הדברים, כשהוא במצב של שכרון. הוא הודיע כאן, שהוא ביזבוז נסיעה של אלף מייל, שכל זה היה לשווא.

השר מ. בגין:

פרא אדם!

שר הבטחון מ. דיין:

ג'ורג' בראון איננו הקובע, אבל אני מודאג מהשיחות עם סיסקו, שאני חושש לאן הן מתגלגלות אחרי כן. בעניין זה, הביקור של פומפידו היא השעה, לא היפה אבל אולי הטובה ביותר, שבה נוכל לקבל תשובה חיובית על בקשתנו לנשק, כי אנחנו צריכים לדעת, שבשאלת מטוסים מצבנו הוא רע. זוהי מלחמה ארוכה ממושכת, הסטטיסטיקה היא סטטיסטיקה, שחיקה היא שחיקה, פעם סקייחוק נופל במצרים, פעם פנטום נופל בירדן. מטוסים אין להם טבע שהם נולדים בעצמם, או שמקבלים אותם או שאין מקבלים אותם, ופה הם נופלים תוך כדי המלחמה.

ראש הממשלה אינה יכולה לנסוע עכשיו עוד הפעם לארה"ב. אני מסופק אם שר החוץ יכול לנסוע, זה לא תמיד יוצא טוב. אבל אולי אם נצליח לרכז את מקסימום הלחץ בתקופה הזאת בחודש פברואר, אולי אפשרי שהמטוסים יגיעו הנה. נדמה לי, שהיהודים בארה"ב נחלשים, כלומר לאחר שהם מבקרים אצלו לעתים קרובות, חלק מהטענות וההסברים של סיסקו מתקבלים על דעת חלק מהאנשים. אנחנו מזמינים הנה מיליונרים. אבל כעת אני מדבר על מיליונרים ולא דווקא על יהודים. האנשים בעלי הקונטקט שיש לנו, ראש הממשלה ושר החוץ, ספק אם הם יכולים בכל פעם לנסוע לשם ולדבר נגד ממשלת ארה"ב. אבל יבואו הנה אנשים מהעתונות ומהטלוויזיה. נדמה לי, שעכשיו הזמן שעלינו לעשות את מקסימום הלחץ בכיוון זה, דהיינו לקראת ביקורו של פומפידו, כדי שנקבל מהמימשל של ארה"ב תשובה חיובית.

נקודה אחרונה היא בקשר להתלהבות האמריקאים מהפעולות שלנו נגד מצרים. אני איני מתלהב כל כך מההתפעלות הזאת. אני מתלהב מהפעולות שלנו. אבל השמעת התלונות שלהם לעתים קרובות בקשר לפעולות שלנו במצרים, THAT WE DON'T LIVE UP TO THEIR EXPECTATIONS.

ראש הממשלה ג. מאיר:

בזמן האחרון זה לא נשמע.

שר הבטחון מ. דיין:

השבוע נשמע כדבר הזה. לו היה לנו בירור צבאי אתם, הייתי מצטט מה שאמר הגנרל מג'נול שלהם, שהסביר לנו את ה-EXPECTATIONS שלהם בווייטנאם, איך שיתגברו על וייטנאם תוך שבוע, ועכשיו הם יוצאים משם. לו היה לנו בירור ענייני אתם, הייתי שואל אותם מה הם רוצים מהמדינה הזאת של 2.5 מיליון נפש, DON'T LIVE UP TO THEIR EXPECTATIONS הצבאיים, "גלית הארץ-ישראל הזה", ואת זאת מדברת ארה"ב עם וייטנאם שלה או צרפת עם אלג'יריה שלה. לפעמים אני חושב, שהם כמעט מסיתים אותנו, ואין זה כל כך מתקבל על דעתי.

יש לי תכניות מה צריך לעשות למצרים, והשולחן הזה יודע אותן, ואין הן המינימליסטיות ביותר. אבל בתקופות שלא היו לנו עדיין 4 פנטומים, כבר היו צעקות מצד, למה אין אנו הורסים את מצרים. עם מה? עם חמש האצבעות שלנו? הם אינם רוצים להבטיח לנו, שתמורת פנטום שיפול יתנו לנו אחר. פה באיזה שהוא מקום איני מתלהב מההתלהבות שלהם. איני מציע שניגרר אחריה. אבל אני רוצה להיות חשדני מה סיסקו רוצה מאתנו בראיית התפתחות הדברים, שהוא כל הימים מגלה התלהבות, שנגלה פעילות כזו בחזית המצרית. אנחנו יודעים מה אנחנו רוצים בחזית המצרית.

שר החוץ א. אבן:

הוא לא השמיע מראש שום תלונה מדוע איננו מכים במצרים, לפעמים הביע סיפוק אחרי פעולה.

שר הבטחון מ. דיין:

אני קורא מה ששגרירנו רבין כותב על יסוד שיחה עם סיסקו ועם ריצ'רדסון. איני זוכר בדיוק את הפסוק, אבל בערך TO DON'T LIVE UP THEIR EXPECTATIONS.

שר החוץ א. אבן:

זהו הפירוש של רבין, אבל לא מה שהאמריקאים אמרו.

שר הבטחון מ. דיין:

אני יושב כאן, שם יושב השגריר של מדינת ישראל, הוא משוחח עם סיסקו ועם ריצ'רדסון ואחרי כן אני קורא את המברק שלו, והוא אומר שזוהי ההרגשה האמריקאית. הוא משוחח אתם, והוא חוזר ואומר את זה.

אני חושב, שמצד אחד האמריקאים אינם נותנים לנו נשק. לא איכפת להם שמצרים תסבול קשות מאתנו, כי זה ירכך את המצרים, אולי גם את הרוסים ללכת לקראת נוסחה אמריקאית. מה איכפת להם שהפרסטיז'ה הרוסית יורדת ושהפרסטיז'ה המצרית יורדת ושהמצרים מקבלים מכות ואפשר יהיה לדבר אתם. יורדת הפרסטיז'ה שלהם - תרד. עד כאן זה לגיטימי. אני רוצה להיות אמריקאי ואני רוצה שהמעמד הרוסי במצרים יתמוטט. אני רוצה להיות במצב כזה. אבל אז גם צריך לתת לנו כמה פנטומים בשביל הענין הזה. אחרת, זוהי קצת "כבשת הרש" ומה גם שהם באים ואומרים כל הזמן - וזה מדאיג אותי: אתם גיבורים לעסוק עם ירדן ועם לבנון, אבל אתם אינכם עושים ולא כלום עם מצרים. איננו גיבורים. אין לנו ברירה. אם חוטפים אצלנו מישו ממטולה, הרי מזה שנפציץ בסואץ לא ייצא לנו ולא כלום. אם ניקח עשרה לבנונים, הרי חורי אומר שהוא יחזיר את החטוף. אם יחזיר או לא יחזיר, זה איני יודע, אבל אולי יחזיר. איני אוהב כל כך את ההתלהבות שלו שאינה מלווה בפנטומים אבל מלווה ברווחים אמריקאיים, עם הורדת הפרסטיז'ה הרוסית והמצרית לקראת איזו נוסחה שנוציא את נשמתנו על מצרים. ניתן את דעתנו גם על "פתח" בלבנון ובירדן, מה שחשוב בשביל החיים של היהודים כאן ולא מה שטוב רק בשביל אמריקה.

שר החוץ עמד על המכתב האחרון של האמריקאים בענין לבנון. זהו דבר בלתי נסבל מבחינתנו, שהם מציעים לנו שאנחנו נבין או שלא נפריע לממשלת לבנון באיזו צורה להתאים את עצמה להסכם של קהיר. מה זה יועיל לחטוף במטולה אם נעשה פעולות בתעלת סואץ? פירשתי את זה בצורה כזו או אחרת.

התמצית של מה שרציתי לומר היא, שאני מציע כי נעשה מאמץ עליון בחודש פברואר להפעיל לחצים בכל הדרכים האפשריות, כדי לקבל מארה"ב תשובה חיובית על בקשתנו לנשק, כלומר מטוסים בעדיפות עוד יותר גבוהה מאשר העזרה הכלכלית מארה"ב, וזה מול החשש שאחרי ביקורו של פומפידו, כאשר העניין יישכח, ניקלע למצב מאד לא נוח בקשר למשא ומתן עם ירדן ואז תהיה להם סיבה טובה מבחינתם למה לא לתת לנו תשובה חיובית על בקשתנו לנשק.

שר התיירות מ. קול:

בעקבות הדברים של שר החוץ וראש הממשלה, אני רוצה לשאול: האם לא כדאי שאנחנו נגיד: הנה יארינג הפסיק את שליחותו, בשעתו הגשנו הצעות ליארינג, היתה תעודה רשמית ששר החוץ הגיש לו על דעת הממשלה, ואנחנו מציעים שיארינג יחדש את שליחותו, כדי להביא את הצדדים לשולחן המשא ומתן, לקראת המשא ומתן על שלום, וזה לפני שיתגבשו איזה שהם ניירות?

אני מסכים עם ראש הממשלה, שלא נוכל לקבל את יארינג אם יבוא על בסיס של נייר, שהוא יהיה על דעת ארבע המעצמות כפי שזה עלול להתגבש שם. אבל בשעתו, השליחות הזאת של יארינג הופסקה. מדוע אני מהרהר בכיוון הזה ואני מציע את ההצעה הזאת? כי לא הייתי רוצה שתמיד נבוא ונאמר "לא". אם לא תהיה לנו ברירה, נגיד "לא". לא אציע שנקבל דברים הנוגדים את האינטרסים הבטחוניים או המדיניים היסודיים שלנו. אבל לי נראה, שזה היה יוצר רושם, אילו היינו אומרים: הנה יושבים שם נציגי ארבע מעצמות, אתם לא הגעתם לשום דבר, גם אינכם יכולים להגיע לשום דבר. כי העניינים ייחזקו באיזור. כפי שנאמר על ידי

ראש הממשלה ושר החוץ לא פעם אחת בלבד. הפסקת השליחות של יארינג גרמה רק נזק, היה הפסד של זמן. עכשיו אנחנו מציעים שהשליחות הזאת תחודש לפי ה-TERMS OF REFERENCE שהיו לו, ואנחנו מציעים שיעשה מאמץ לזמן את הצדדים לשולחן המשא ומתן. אני יודע שאין זה מציאותי שהוא יזמן אותם. יהיה זה איזה צעד מצד ישראל. אמנם אחרים ידחו אותו, הערבים ידחו אותו, אבל יהיה פה איזה צעד שיעשה רושם, לפחות על ידינו. אני חושב בכיוון זה.

אני מציע לראש הממשלה, שאולי בישיבה הבאה או בהקדם נקיים כאן דיון על הבעיה הפלסטינית. ערפאת הולך וניבנה כפיגורה מרכזית המייצגת את הפלסטינים בכל המדינות, בכל המקומות, בין כל הפליטים. בועידת רבאט ניתן לו כבוד כמו לראש מדינה. נדמה לי, שאף פעם לא היה מעמד של איזו אישיות פלסטינית כה בולט וכה מקובל כמו של ערפאת. היו פעם נסיונות, לפני שנה וחצי, על ידי ראש הממשלה המנוח, לוי אשכול, וגם על ידי שר הבטחון ושר החוץ וגורמים אחרים, לנסות לבוא בדברים עם פלסטינים ביהודה ושומרון. אני מדבר על עזה, כי זה אינו מציאותי. האם לא כדאי לעשות נסיון מחודש מצדנו, לאפשר אולי לגבש איזו נציגות של הערבים האלה? אני יודע עדיין איך לעשות זאת. אני עדיין מהרהר, אין לי הצעה איך לעשות זאת. אבל יש לבוא ולנסות למצוא נציגים שהם מתונים יותר ושקולים יותר, שהם אינם רוצים כי במקרה של מלחמה יצטרכו עוד פעם להביא קרבנות וייהרסו, כי הערבים הישראליים היו הקרבנות של כל מצב. הם יודעים, שאם תהיה עוד פעם מלחמה, יהיו עוד פעם קרבנות אצלם והרבה ייהרסו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אתה מציע שנדון על כך?

שר התיירות מ. קול:

אני רוצה לומר מדוע. אני רוצה שיאסר ערפאת יופיע כנציג יחידי של ערביי פלסטינה, של פלסטינים בכלל ושהוא יתגבש כמעין ראש ממשלה, שאמנם אין מכירים בממשלה פלסטינית גולה, כי זה יסבך את העניינים של ירדן, אולי גם של לבנון. אבל דה-פקטו, מתחילים להתייחס אליו כך.

שר המשטרה ש. הלל:

יופיע עם ראש האופוזיציה שלו.

שר התיירות מ. קול:

אני יודע אם יופיע עם ראש האופוזיציה שלו. אבל המצב אינו טוב. אדוני שר המשטרה, אני יודע אם יהיו ערבים שירצו בכך, שיעיזו להתנגד לו, שלא יפחדו שמא ירצחו אותם. אני שקט לאור ההתגבשות של יאסר ערפאת, כמייצג ערביי פלסטינה.

מאז כינון הממשלה לא היתה לנו אפשרות של דיון מדיני. קיימנו דיון נגד המסמך של רוג'רס, שבזה היינו מאוחדים כולנו. אבל עלינו לדון גם על הבעיה הפלסטינית, על בעית הפליטים, שמדובר מזמן שיהיה לזה דיון, נקדיש לזה ישיבה אחת או שתיים. אני חושש, שהמאורעות מתפתחים בצורה כזו, שאנחנו לא נהיה שבעי רצון ממה שעלול להיות, אולי מאד לא נהיה שבעי רצון. יכול להיות, שהדברים אינם מציאותיים, שהם בלתי אפשריים. אבל אני מציע שלפחות יהיה לנו דיון וחילופי דעות על הדברים האלה. שני הדברים האלה רציתי להעלות כאן.

עכשיו עוד הערה. אני חושב, שהאמריקאים רוצים שנמשיך בפעולות אלה נגד המצרים בקצב, כדי שנרכך את נאצר והוא יסכים לשבת אתנו על בסיס ההצעות שלהם. לנו יש מטרה אחרת, שאנחנו רוצים להשיג אותה בדרך שלנו. נאצר נוקשה ומשפיע על הנוקשות הרוסית. אם מצבו יהיה רע מאד, הם יכולים אולי להשיג שהוא יסכים לנייר הזה, בעיקר שבין שלושת הניירות המרחק אינו גדול כל כך. יכול להיות, שנשיג על ידי הפעולה הזאת דברים, שאנחנו רואים אותם כחשובים מבחינה בטחונית ומבחינת פעולה נגד המשטר במצרים. יכול להיות, שהתוצאות תהיינה כאלה, שלא נהיה שבעי רצון. אני מציע להפסיק את הפעולות האלה. אבל אני חושב,

שהאמריקאים רוצים להשיג את המטרה הזאת, הם חושבים שזה ישנה את יחסו של נאצר להצעותיהם והן את יחסם של הרוסים להצעותיהם, כי ההתנגדות הרוסית היא תולדה של ההתנגדות המצרית.

השר מ. בגין:

אני סבור, שאסור לנו לקבל את הצעתו של שר התיירות, לפיה עלינו ליטול יוזמה בימים אלה ולבקש שיארינג יחדש את שליחותו על בסיס החלטת מועצת הבטחון מספר 242. נוכחנו לדעת, שכל יוזמות כאלה אינן נשארות בעלמא. לדעתי, על פי כל העובדות, ברור שיארינג לא ישוב לכאן אלא אם יקבל מה שנקרא בשפה הדיפלומטית המקובלת "הנחיות". לכך נתכנסו ארבע המעצמות, לשם כך אומרת ארה"ב "אנחנו רוצים להמשיך בשיחות עם בריה"מ ועם שתי המעצמות האחרות המשתתפות במועדון הארבע". זוהי כל הכוונה שלהם. מה שאני אומר, אינו דבר תיאורטי. הוא נראה לעין על יסוד מסמכים. אבל אם אנחנו נאמר ש"אנחנו מצפים ליארינג", הוא לא יופיע בידיים ריקות ויעשה את הסיבובים שלו כפי שעשה. הוא גם יכול להמתין חודש-חודשיים. אבל אנחנו הרי הזמנו אותו. אחרי כן יתכן מאד, שהמעצמות יגיעו לאיזה שהוא הסכם על ההנחיות, אז כפי שכבר אמרנו לפני שנתיים ומעלה, הוא יהיה מתווך, כי יהיה בידו ממש להגיש הצעות אלה, הצעות שהוא מציע לדון בהן ולקבל אותן, וכל הדיון שלנו יהיה בכך לדחות בדעת כל הממשלה את הצעות המתווך הזה, לא של האמריקאים ולא של השליח, וזה הרי יהיה שליח האו"ם, נציגו של המזכ"ל, המקבל הנחיות מארבע המעצמות, שהן חברות קבועות במועצת הבטחון, כזה ראה וקבל או לא כזה ראה וקבל. אני חושב, ששר התיירות ישקול שוב את הצעתו ויבטל אותה.

יש לקבל את הצעתה של ראש הממשלה, שצריך להודיע מראש לאמריקאים שלא נקבל את יארינג אם יקבל עכשיו אילו הנחיות ממשיות. עמדתנו צריכה להיות בקו הדברים, ששר החוץ אמר לא פעם בשיחותיו עם האמריקאים, ששולחן צריך להיות נקי, לא צריך למלא אותו מראש. צריך להודיע להם, שלא ניתן לו את ידנו אם יבוא עכשיו בהנחיות חדשות.

שר החוץ א. אבן:

קיבלנו בשעתו את יארינג כיוון שלא הביא לנו

PREJUDICIAL PREPOSITIONS.

השר מ. בגין:

אבל עכשיו תהיינה אלה הצעות המסכנות את קיומה

של מדינת ישראל.

שר התיירות מ. קול:

זה יהיה יארינג אחר, לא אותו יארינג שהיה.

שר הבטחון מ. דיין:

לא תכיר אותו.

השר מ. בגין:

כל אחד יכול להציע הצעה. לדעתי, ההצעה שלך, השר

קול, לא היתה טובה.

יחד עם זה, אני חושב שאין לנו יסוד היום להכנס למעין "מרה שחורה". יש מסע ציבורי בהשפעתנו, הוא לא נשאר ללא רושם. אני מבין שהדאגה לנשק היא הדאגה האמיתית, ובאמת בזה צריך לפעול. אולי כדאי שתהיה פניה אל הנשיא על ידי קיסינג'ר, שדרכו אנחנו יכולים להתקשר לאחר ביקורה של ראש הממשלה במישרין.

אולי אעלה אפילו רעיון, שאותו מטיף גרהאם, שהוא כל כך נלהב לענייננו, נתקשר אתו, והשפעתו על ניכסון בענין קבלת נשק יכולה להיות חשובה. המטיף הפרוטסטנטי המפורסם הוא ידידו האישי של ניכסון. הוא טען בשעתו, שיש לו השפעה רבה על ניכסון. אפשר לנסות כל מיני דרכים. על "הבית הלבן" צריך להתחיל להפעיל לחץ חיובי, אבל מבחינה מדינית איננו צריכים למנוע את הדרכים הקשות. לדעתי, יש סיכוי אם לא נכניס את עצמנו למצב רוח, שאנחנו אשמים

אביא מספר דוגמאות. אנחנו אומרים "חוזה שלום" - אומרים לנו "לאו". אנחנו אומרים "משא ומתן ישיר", צריך היה לשמוע פרא אדם זה, ג'ורג' בראון, איך הוא מדבר על הרעיון של משא ומתן ישיר, באיזה שצף ובאיזה קצף, עם ברנדי וג'ין שפרצו מפיו. לדעתו רעיון זה הוא מעין פשע בינלאומי. הוא אמר: מעולם לא תגיעו לידי איזה הסכם, שתיפגשו עם הערבים. מישו מוכרח לסדר את הענין. אבל מה יכול להיות פשוט יותר אחרי מלחמות מאשר משא ומתן? המזוכיזם המדיני של העם הזה, שבעתונות לאחרונה מתפרסמים מאמרים ובהם כתוב "חרטום-ישראל". במאמרים בארץ קראתי כמו עיני, שמה שתבענו חוזה שלום, אינו בא בחשבון.

שר החוץ א. אבן:

ב"הארץ" תרתי משמע.

השר מ. בגין:

אמנם אנחנו אומרים "נייט", אבל צריך לומר גם לאמריקאים וגם ליהודים, שאתם אנחנו נפגשים, שאנחנו שמים כל הזמן לב לדברים הפשוטים והחיוניים ביותר שאנחנו קבענו במדיניותנו.

אלא מה? כך ניבנה היום העולם. ראינו מה שהיה בביאפרה. איננו רוצים להיות BIAPHRIZED. אני חושב, שצריך להמשיך במסע המדיני גם באמריקה וגם בצרפת. אין מסע זה חסר סיכוי. אמנם איש אינו יכול להיות בטוח, שיביא לידי תוצאות, אבל אין הוא חסר סיכוי. לדעתי, צריך היה להזמין אלינו גם חלק מן המנהיגים היהודיים, ששמעו את דברי סיקסו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הם היו פה.

השר מ. בגין:

אבל שיהיו פה בדיעבד, לאחר השיחות שלהם שם.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הם היו פה לפני עשרה ימים.

השר מ. בגין:

יש להסביר להם שוב ושוב את עמדתנו.

שר הבטחון מ. דיין:

הם פוחדים שיצטרכו לגור במטולה חודש. אולי לאו

דווקא הם.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

בתי המלון ריקים.

השר מ. בגין:

אנחנו צריכים להתחיל לדון לא רק מה לומר, אלא גם מה לעשות. אין לנו זמן לטפל בעניינים אלה בישיבות הרגילות של הממשלה. אבל אתן דוגמה: בעית ההתנחלות. אני משוכנע, שאנחנו רוצים להמחיש בפני האמריקאים, שתכניתם לא מתקבלת על דעתנו, והדחייה הזאת היא ללא חילוקי דעות. יהיו בינינו חילוקי דעות מה צריך להיות בשעת המשא ומתן על חוזה שלום וכדו' - זה ידוע. אבל צריך להיות ברור לאמריקאים, שהתכנית המעשית הזאת שלהם פירושה חזרה למה שהיה לפני ה-5 ביוני 1967. על ההצעה הזאת אנחנו אומרים UNACCEPTABLE. צריך להמחיש שזה רציני, שאולי בכל זאת הם מקווים שאפשר יהיה לרכך אותנו על ידי אימרה של יוסט על דיון שיימשך שנה חודשים. אולי אפשר לעשות זאת על ידי כל לחץ אחר. או כשהוא רואה שמצבנו הכלכלי איננו טוב, יכול להיות תמיד בממשלה גדולה שיש איזה שהוא חדר קטנטן בלב, שאומרים: לא כצעקתה של המדינה הכמוה ואת ולחש על המדינה הכמוה מזה. אולי היא תחריר

כדי להוציא מלבותיהם של האמריקאים את האשליות שהן מסוכנות ליחסים שלנו עם אמריקה - אנחנו רוצים בידידות אמריקה - דרושים באמת מעשים התנחלותיים. מתי נתפנה לדיון היסודי שלנו, שביחס אליו יהיו חילוקי דעות? אבל היום לדעתי זה ברור שהעניין קשור ביחס להערכת המצב כולו. עד עכשיו לא התפנינו לזה. מבחינת ההתנחלות יש עכשיו גם התחייבות של הממשלה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

זה עומד היום על סדר היום.

השר מ. בגין:

אני שמח לשמוע זאת. כמובן אם נספיק שיהיה היום

דיון.

ראש הממשלה ג. מאיר:

זה תלוי בממשלה.

השר מ. בגין:

אולי יש גם עניינים אחרים היום, צריך איפוא לסדר ישיבה באמצע השבוע כדי לדון על זה. אבל אני מקבל את ההודעה שנדון על זה היום.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

לאור ההודעה של גברת ראש הממשלה, שהיום נדון אולי במעשי ההתישבות, רוצה אני לקצר עכשיו ובכל זאת לתרום את תרומתי לנושא זה, שהוא אולי מכריע לגבי הדיון המתנהל עתה.

נדמה לי, שהסכנה הגדולה שיש לראותה היא, שחסיין יבוא לשולחן המשא ומתן. בועדת החוץ והבטחון הבעתי בשעתו את חרדתי לקראת אפשרות כזאת, אבל שר החוץ חשב שטוב יהיה אם חסיין יבוא לשולחן הדיונים. אני חי בחרדה. אין לנו מה להציע לו, שהוא יכול לקבל. ומכאן המסקנה, שכתוספת לחץ אמריקאי מתחיל העניין להיות פחות סימפטי, ובגלגול בין יארינג למועצת הבטחון אנחנו נכנסים לזווית לא סימפטית. יש למנוע אפשרות של כניסה לזווית לא סימפטית ביותר.

השאלה היא: מה לעשות היום כדי למנוע את דחיפתנו לאותה זווית? אני רואה זאת בהתחלת מעשי התנחלות ובהקדם האפשרי, שיוצרת פרנסה עם כל מה שמתלווה לעניין כזה. זוהי, לדעתי, הנקודה המכרעת הקונקרטית ביותר.

דבר שני - הגורם היהודי באמריקה, ולא דווקא שם, צריך לגייסו לפעולה יום-יומית.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אולי כדאי היה לשמוע מה היהודים עושים שם. עוד מעט תווצר ההרגשה כאן, שיהודים עומדים דום בפני סיסקו. אין זה כך.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

אין לי הרגשה כזו. הצעתי היא, שזאת תהיה פעולה פרמננטית יום-יומית ולא ספורדית. אני סבור, שיש לגייס גם בימים אלה סנטורים ואנשי קונגרס במקומותיהם. שמענו על קבוצת סנטורים רפובליקאיים צעירים, שהתחילו לפעול מערי השדה. אני חושב, שזה טוב מאד, שהנה זו הפעם הראשונה שעתונות מערי השדה, הרוב הדומם הזה השקט של ניכסון, הרים את קולו, דומני זו הפעם הראשונה. זה העלה אצלם מחשבות. זה מעורר אצלו SECOND THOUGHTS. גם זה חשוב.

ועוד הערה - נדמה לי, שהתרגיל האמריקאי באומרם "הכו במצרים, לא מספיק אתם מכים" הוא, שהם רוצים שנגיע בסופו של דבר לידי הסכם עם המצרים. התרגיל עם ירדן ייגמר באופן אוטומטי בתרגיל עם מצרים. צריך לדעתם לפרוץ פתח לגבי פתרון מסוג אחד, הרי זה אוטומטית יפעל גם לגבי חזית אחרת.

השר מ. בגין:

האמריקאים אמרו פעם בדיוק להיפך.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

זה הרושם שלי, שזוהי מגמתם עכשיו.

שר החוץ א. אבן:

נבלמו בחזית המצרית, בודקים חזית אחרת.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

לדעתי, אם יגמרו בחזית הירדנית, תבוא אוטומטית

אפליקציה לגבי חזית אחרת.

הערה לגבי הצעת השר קול בענין הפלסטינים. אנחנו יכולים להצליח להקים גולם פלסטיני. רק היהודים יכולים להקים גולם פלסטיני. שום גולם לא הצליח בזאת. אנחנו יכולים במיסטיקה שלנו לגבי גולם פלסטיני ליצור זאת. אני מציע ש"נרד מהסוס הזה" ככל האפשר מהר. אני מציע שייעשה מחקר היסטורי ויפורסם, אם היתה פעם מדינה פלסטינית, אם היתה פעם תביעה למדינה פלסטינית ואז נגיע לתוצאות מעניינות מאד. עורבא פרח, לא היה כדבר הזה. נבלום אולי חזית הסברתית שרוצים ליצור אותה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

תסלחו לי אם אני מוכרח לומר מילים אחדות לגבי ענין גיוס היהודים בארה"ב. לא קורה לעתים קרובות, שיהדות אמריקה מתגייסת נגד ממשלתה. אנחנו זוכרים כי כאשר עמדנו במאבק עם הבריטים, יהדות אמריקה היתה מאד אפקטיבית, ובכלל לא היה סייג למה שהם היו מוכנים לעשות, והם גם עשו רבות. באותם הימים הרהרנו: הלוואי ואם יבוא היום, שיהיה צורך שיתגייסו נגד ממשלתם, שגם כן יעשו זאת באותו הלהט. מוכרחים להגיד לזכותם, גם לזכות האנשים שלנו העובדים בארה"ב, שמחוץ ליוצאי דופן מעטים, ביניהם כאלה שזה מכאן לנו מאד - היהדות המאורגנת עומדת בצורה איתנה המוסיפה להם רק כבוד, וזה כולל גם את ה-AMERICAN JEWISH COMMITTEE. וזה שסיסקו מבקש בכל שני וחמישי להפגש עם "מועדון הנשיאים", זה אינו מראה שמחלקת המדינה היא אדישה למה שהם עושים. הם היו אצל רוג'רס, והוא כעס ורגז מאד, גם עליהם וגם עלינו. ויש מילים המוציאות אותן מהכלים. הוא אינו אוהב את המילה APPEASEMENT (פיוס). ואם אינו אוהב את המילה הזאת, מה לעשות? והם עמדו שם יפה-יפה, והוא ניסה להכניס להם את הדבר הזה, שיש לו הודעות מיהודים התומכים בתכניתו, ואנו לא ידענו אז על כך.

לצערנו הרב, הוכח שהיה בכיסו מכתב של יהודי חשוב, והיהודי הזה לא נחה דעתו שכתב לרוג'רס, אלא בהיותו בפרז, הלך לשגריר האמריקאי והודיע לו את שביעות רצונו מהמכתב של רוג'רס. כדי למנוע אי-הבנות, הרי במקרה זה, זה לא היה נחום גולדמן, אבל יהודי שראינו אותו כיהודי טוב, שהוא היה אצלי. אין לי כל ספק, שהוא בא בשליחות, סנטור יהודי ממדינת ניו-יורק, שגולדברג סירב בפעם האחרונה לעמוד לבחירה, מפני שלא רצה לעמוד לבחירה נגד יעבץ. יעבץ הוא יהודי נאמן וציוני נאמן. אמנם גולדברג דמוקרט ויעבץ רפובליקאי, אבל בהיותו יהודי אמר גולדברג: איני רוצה להזיק לו לבחירתו.

אין לי ספק, שהוא בא בשליחות. הוא רצה במספר רב של מילים לעשות אתי עיסקה, שאני אשפיע על יהודי ארה"ב שישבו בשקט ושנחנו לא נבקר כל כך את המדיניות האמריקאית, ואז יהיה לנו טוב יותר בענין הרכש. אמרתי שזה לא יפה אם אתערב בכך מה עושים אזרחים אמריקאיים. שאלתי אותו ישירות: אתה מציע לי עיסקה? אמר: מובן שלא. אבל מה הוא עשה? הוא פירסם אחרי השיחות הודעה, שהיתה פחות או יותר בסדר. אבל אחרי כן ישב עם כתב "ניו-יורק טיימס" ואמר לו, שאנחנו מגזימים ושאינן אנחנו מפרשים נכון את המדיניות האמריקאית, ומכאן הלכה כתבה של פראון ל"ניו-יורק טיימס" על דברי יעבץ אליו.

שר התיירות מ. קול:

זה נתפרסם?

ראש הממשלה ג. מאיר:

מדוע זה לא יתפרסם? אין צנזורה על מה שאומר

יעבץ פה לכתב העתון.

יש פה ושם עוד יהודי שכזה. איני אומרת שזה מוסיף לנו כבוד. אבל היהדות האמריקאית בכללה עומדת עכשיו בתוך המערכה. היה פה סייק קינון.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

הוא עוד ישנו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

נפגשתי אתו, והוא דיבר על מה שיהודים עושים. אבל עושים לא רק בין היהודים, ולא רק בשיחות עם סיסקו ורוג'רס. ועוד איזה דבר: היה משהו שחשב שצריכים להביא לרוג'רס גם יהודים אחרים, שאינם עומדים כל כך תחת השפעת ישראל. בחרו אותם. ואז קרה "אסון" שגם היהודים האלה עמדו יפה מאד.

עכשיו התכנון הוא, שבשבוע הבא, עם התחלת העבודה בקונגרס, עוד הפעם כאשר אנשי הקונגרס יהיו בוויניטון, צריך להתקיים כינוס גדול בוויניטון, ואת זאת מחלקת המדינה מאד לא אוהבת. אחד הדברים שיעמדו עליהם בתוקף בכינוס הוא ענין נשק נוסף למדינת ישראל והענין המדיני. התכנון הוא, שיהיו שם יהודים מן המדינות השונות של ארה"ב והם יעשו אחרי כן ביקורים אצל נציגיהם בסנאט, גם מבין הרפובליקאים כדי להשפיע עליהם, ומחלקת המדינה מאד לא אוהבת זאת. היא הביאה לידי ביטוי פעם או פעמיים, שאנחנו עושים יותר מדי בין היהודים.

איני אומרת שהכינוס יצליח להביא לידי שינוי המדיניות האמריקאית ולהחשט אספקת הפנטומים. אבל הם עושים.

כאשר לרכש, גם השגרירות שלנו לוחצת כל הזמן בענין זה. אמרתי בהזדמנויות שונות, שאינני מוכנה לקבל שום אחריות אם יתנו ומתי יתנו. אבל מגיעים בכל זאת גם הדים מ"הבית הלבן", שאמנם בינואר לא נקבל תשובה, אבל יש כל מיני רמזים, שאנחנו עשויים לקבל תשובה בפברואר. כל זה ללא כל התחייבות, וזה איננו בא כדי להגיד שאיננו צריכים לפעול בענין זה. קודם כל פועלים, ושנית אינני מוכנה לקבל את דברי סיסקו ביחס לשנה חודשים כתורה למשה מסיני. בדיוק באותם הימים וגם בשיחות עם אנשי "הבית הלבן" עם אנשים שלנו נשמעים דברים אחרים, וזה מפי אנשים, אשר חשיבותם בסולם ההיררכיה והביורוקרטיה בממשלת ארה"ב אינה פחותה מזו של סיסקו. אבל זה אינו הולך בדיוק בסולם אחד. צריך לפעול וצריך לדאוג, אבל היום אין אני רואה שזה מוכרח להיות דווקא רע. אין אני מבטיחה שיהיה טוב, זה עלול להשתנות ואנחנו עלולים להתאכזב. גם זה יכול להיות.

כאשר להבאת יהודים מארה"ב הנה - הם היו פה. היו פה אנשי "מועדון הנשיאים", היו פה שכטר, קיין, סייק קינון, הרב מילר ואחרים. הם היו בקונגרס היהודי העולמי וגם במליאת הסוכנות. נכון שיש גם יהודים אחרים, כמו שישנם כאלה בישראל. ואני רואה את היהודים הישראלים, היוצאים מדעתם, כדבר הרבה יותר מסוכן מאשר עמדת הרב הרצברג, החושב שאין אנחנו בסדר. גם הוא אינו יודע מה לענות לשמאל החדש. יושב פה פרופסור בהר הצופים בירושלים והוא מאד מודאג מה יגיד השמאל החדש. הוא איננו יחיד.

אשר לענין הפלסטיני, נדון על זה. בכלל, יש לצערי הרב פרופסורים ועיתונאים שהתעייפו לכתוב שאנחנו צודקים, וזה נהפך עכשיו כמעט למודה, שכל מי שרוצה להיחשב כאיש אינטלקטואלי ומוסרי, רואה צורך להטיף לנו מוסר. ובעתונות כותבים "מישראל עד חרטום" - כך אני שומעת. אני רואה גם דברים אחרים, שאפשר להתפוצץ מהם, כמעט בכל העתונים ללא הבדל.

השר י. ברזילי:

עוד מילים אחדות על גיוס היהודים בארה"ב. כל מה ששמענו עכשיו וכל מה שקראנו בעתונות והתגובות האמריקאיות הנזעמות והאחרות, שבדרך כלל נעשתה עבודה ועבודה חשובה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

ונעשית.

השר י. ברזילי:

אי אפשר לומר, שיעשו זאת יום-יום. בשביל שזה יהיה אפקטיבי, צריך לרכז את זה מפעם לפעם סביב איזו מטרה אחרת. זה לא יכול להיות כמו הגיחות מעבר לגבול, שנעשות פעמיים ביום. זוהי מטרה אחרת וזה גם כוח אחר. וכל ההשפעה והערך הם בזה, שעושים זאת לא כל יום, אלא מרכזים זאת כל פעם סביב איזו מטרה אחרת, פעם באה פניה לסנאטורים ופעם עושים כינוס מסויים. צריך כל פעם לבוא בהמצאה איך לפעול אחרת, כדי לא להוריד את המתח. אבל אין זה ענין, שיום-יום אפשר להביא איזו מטרה או איזו מטרה אחרת.

הערה שניה - אם זה נכון שהאמריקאים חושבים, שאנחנו עושים פחות מדי במצרים - אני אומר אם זה נכון, כי בענין זה אני שומע ורסיות שונות סביב השולחן - יש לי לזה רק הסבר אחד והוא, שהם היו רוצים שנוציא את כל המרץ והיכולת והלחץ שלנו בגיזרה המצרית, כדי שלא נעשה שום דבר בגיזרה הלבנונית והירדנית, בכל אותן הגזרות שהם אינם רוצים שאנחנו נפעל שם ושלצערנו, מבלי שנרצה להסתכסך עם ארה"ב, איננו יכולים תמיד לוותר שם על פעילות. אני חושב, שזוהי בעצם הבעיה שאנחנו עומדים בפניה, להסביר לארה"ב שגם בשתי הגזרות האלה, הגיזרה הלבנונית והירדנית, לא נוכל לעמוד במצב של חוסר פעולה וחוסר תגובה על פעולות הנעשות מגבולן והפוגעות בנו קשה.

דבר שלישי - אם אמנם אנחנו מתכוונים לא לקבל את יארינג עם הנחיות חדשות, האם אנחנו צריכים לומר זאת בטרם מועד ובטרם שישנן הנחיות מפורשות? לי לא ברור עדיין אם אנחנו צריכים לומר זאת כבר עכשיו. אבל אז נצטרך לומר, שתמיד קיבלנו את יארינג עם המנדט הקודם ואנחנו מוכנים גם עכשיו לקבל אותו עם המנדט הקודם. אם לא נאמר זאת, יישאר רק חלל.

הערה רביעית - אינני יודע אם נאמר פעם על ידי שר החוץ, שטוב שחוססין ייענה לשיחה - לא הייתי באותו מעמד ואינני יודע אם הוא אמר זאת או לא אמר, אבל אני גם היום אומר: הלוואי שחוססין יבוא לשולחן המשא ומתן אתנו, ואם באמת ההתנחלויות באות לסתום אפשרויות של משא ומתן עם חוססין...

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

באות להחיש.

השר י. ברזילי:

הרי בשבילי זהו נימוק יסודי נוסף להתנגד לדבר הזה.

שר המשטרה ש. הלל:

איזה שיתוף פעולה ביניהם בענין זה!

השר י. ברזילי:

דבר אחרון - הענין הפלסטיני. אני מבין שיהיה דיון בענין זה. כאשר מדברים על פלסטינים, אין פלסטינים של הגדה המערבית ופלסטינים של הגדה המזרחית. ישנם ערביי פלסטינה שהם נמצאים בגדה המזרחית ובגדה המערבית ובישראל.

השר מ. בגין:

בנצרת, ביפו ובחיפה.

השר י. ברזילי:

זה נכון. כך אני רואה את הדבר. זה קיים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אמרתי שגם אני פלסטיני. באתי לארץ כשהיא היתה

פלסטינה.

השר י. ברזילי:

אמרתי "לערביי פלסטינה".

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

למה נחוצות ההודעות?

השר י. ברזילי:

כי היו הודעות של אחרים.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

שר הבטחון דורש, בצדק, שנעשה כל מאמץ שנדרוש בחודש פברואר את קיום ההבטחה בענין הנשק.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הוא היה מסכים אפילו אם זה יינתן בינואר.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

הוא חושב, שפברואר זה הזמן המתאים ביותר לכך. הוא מבין שזוהי שאלת חיים בשבילנו. אבל יתכן, שבאותו חודש, או עוד לפני זה, נודיע אם נקבל את הצעת ראש הממשלה שלא נקבל את יארינג, אם הוא יבוא עם הנחיות חדשות. אני רוצה לדעת: איך יכולים שני הדברים הללו להופיע אותו זמן? מה תגיד אמריקה? האם תבוא ותגיד: טוב, אני מפרידה בין מתן נשק ובין העניינים הפוליטיים? אמנם אתם לא תקבלו את הענין הפוליטי, אבל אני בכל זאת אעמוד לצדכם בכל העניינים האחרים. אז זה היה טוב, אבל אולי היא תגיד: אני עושה כל מה שיש בידי לעשות, ואני חושבת שזה גם לטובתכם וגם לטובתנו. אינכם רוצים בזאת, אז מה אתם רוצים? כולם מסכימים שיארינג יתחיל לנסות להביא לידי איזה שהוא הסכם ביניכם. הנה אתם מבקשים, שבאותו זמן ניתן לכם נשק. אני אומר כי שני הדברים הללו הם תרתי-דסטרי. לא נוכל מצד אחד לצאת בהכרזה חזקה כזאת ומצד שני לבוא ולדרוש נשק. לדעתי, ענין הנשק הוא חשוב יותר מאשר ההכרזה הזאת. אני חושב, שאין אנחנו צריכים להכריז את הדבר הזה, אלא אנחנו צריכים לומר לאמריקה, באופן הסודי ביותר: דעו לכם, אם תיתנו לו הנחיות מיוחדות, אם תגיעו לידי הסכם ביניכם, אתם עלולים להעמיד אותנו במצב שלא נוכל להסכים לקבל את יארינג.

שר החוץ א. אבן:

לא הוצע שנכריז הכרזה, אלא נאמר זאת בשיחות.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

שמעתי שמדובר רק לגבי אמריקה, שרק לה נודיע שבתנאים כאלה לא נקבל את יארינג. לאמריקה אפשר להודיע כך, כדי שהיא תדע זאת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

על זה מדובר.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אנו רק נזהיר אותם, אבל אם הם בכל זאת לא יקבלו את דעתנו, נצטרך עוד לדון על כך. עלינו לומר את האמת. הענין הזה של יארינג מסתובב כבר אצלנו למעלה משנתיים ואינני יודע כמה זמן זה יכול עוד להסתובב והוא ייסע מכאן לקהיר ומקהיר אלינו ולירדן. בינתיים עובר זמן. וזמן זה דבר חשוב מאד

בשכילנו. זה מחזק אותנו מכל מקום. חשוב לנו ביותר להרוויח זמן ואז נוכל לראות כיצד יהיה עלינו לפעול. ואם הם יכריזו שיארינג נכנס לתפקיד והם רוצים להטיל עליו תפקיד, אז נחליט.

שר המסחר והתעשייה י. ספיר:

עם ההנחיות?

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אז נחליט, אם כן לקבל אותו או לא לקבל אותו. עם אמריקה אפשר לדבר עכשיו, אבל לא נחליט עכשיו סופית. נצטרך אחרי כן להתייעץ בינינו לבין עצמנו באופן יסודי ביותר. אינני רוצה לשכוח דבר אחד, שאנחנו חיים עכשיו בעולם של ביאפרה, ושאי אפשר להשתחרר מכל מה שקורה מסביב לנו ואין לנו להשען על אנגליה או על מישור אחר.

שר הדואר א. רימלט:

על אבינו שבשמיים.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני מצטרף לכך. אין לנו להשען, לא על אנגליה ולא על אמריקה. אבל אנחנו צריכים, ראשית כל, לדעת מהו מצבנו. אנחנו צריכים לדעת את העולם שאנחנו חיים בו ואל נהיה פזיזים כל כך להסיק מסקנות. זה יעמיד אותנו נגד כל העולם. יכול להיות, שאנחנו נצטרך לעמוד נגד כל העולם, אם נהיה במצב כזה. אבל לא נעשה זאת כך בישיבה דרך אגב. כאשר העניין יבוא לידי דיון, לכשנעמוד בפני זה, נצטרך אז להחליט.

וכאן אני רוצה לשאול משהו את שר הבטחון. הוא בוודאי מטפל בזאת. כדאי פעם בינינו לדעת: האם יש לנו איזה שהוא סיכוי בלי אמריקה לסיפוק אותם הצרכים החיוניים בענייני נשק? האם אפשר להגיע לזה או בכלל יש להתייחס מזה? אני יודע שנעשים נסיונות, אבל טוב שנדע דברים ברורים. לפי דעתי, זה גם מוכרח להשפיע על הרבה דברים שייעשו על ידינו. אם לשבת עם חוסיין או לא לשבת אתו, גם זה תלוי בכך אם יש לנו או אין לנו במה להגן על עצמנו. זה דבר חשוב ביותר, ואנחנו צריכים לדעת את הדברים הללו. טוב שנדע באיזה עולם אנחנו חיים, מהו המצב שלנו שם מבחינת הגנתנו, כיצד נוכל לעמוד בפני עולם כזה ואיך נוכל להתקדם. כדי שנגיע להחלטה או להכרעה, עלינו לדעת בדיוק מה המצב שלנו לאמיתו של דבר, כי אנחנו אחראים בעד המדינה הזאת. השולחן הזה אחראי בכל צעד שהוא יעשה בעד חיי היהודים במדינה הזאת, ועם כל צעד שנעשה זה צריך לעמוד לנגד עינינו.

שר הדואר א. רימלט:

אני בכל זאת חושב, שאנו מפתחים בתוכנו עוגמת נפש מרוכזת ללא כל צורך. אני רוצה להגיד לשר הפנים, שאם נסיק את המסקנה ההגיונית מדבריו, הרי לא רק שאין לנו לומר לאמריקאים שלא נקבל את יארינג, אלא עלינו גם לחדול מלהלחם נגד שני הניירות ונגד מה שהתגבש נגד הארבע, כי כאן אנחנו חייבים לעשות את הדבר, אם ייעשה בקולי קולות ובפומבי. במדיניות עושים לפעמים תרתי, שהם לפי ההגיון הצרור תרתי, אבל במציאות הם אינם כל כך סתרי.

עלינו למסור הודעה למימשל בארה"ב, שממנה יהיה ברור לו מראש, שאם יארינג יופיע בהנחיות חדשות, לא נשתף אתו פעולה. דבר זה עלינו לומר בצורה שאינה משאירה ספק.

מה שאמר שר הפנים, שאנחנו חיים בעולם של ביאפרה, אני מקבל זאת. אבל אני מגיע מכך למסקנות אחרות לגמרי. אנחנו צריכים לדאוג. אני הבינותי, שרוב השולחן שותף לדאגתו של שר הבטחון, שיש לעשות מאמצים

בזמן הקרוב על מנת להחיש את החלטתה של ארה"ב ענין אספקת הנשק, מתוך הנחה שהחלטה תהיה חיובית. אני מבין, שאין כאן חילוקי דעות, שצריך לגבש מערכת פעולות משולבות עד לדרג העליון, כדי להחיש את ההכרעה בענין הנשק.

אנחנו מנהלים משק מלחמתי וקולטים עליה. האם אין

זה תרתי-דסתרי לפי ההגיון הצרופ?

שר המשטרה ש. הלל:

גם הבעיות של הנשק וגם הבעיות המדיניות שלנו אינן סותרות אחת את השניה. הכל מכוון לאותה המטרה. צריך למצוא את הדרך כיצד להעלות כל דבר בעתו. ברור שזו אותה מטרה ולא דברים מנוגדים.

אני חושב, שבענין יארינג אנחנו צריכים כבר להכין עכשיו, בצורה עקיפה, לענין זה את דעת הקהל. כי מה זה יעזור לנו אם האמריקאים ידעו? למעשה הם גם יצאו מתוך הנחה, שנעמוד במצב לא כל כך נוח, שברגע שתעלה הצעת חידוש שליחותו של יארינג בצורה חמורה מבחינתנו, נהיה במצב של דפנסיבה. ואז יגידו: איפה היתה ההסברה שלכם? לא כל דבר מוכרח להיעשות בצורת הודעות פומביות וסיסמאות, יש גם שיחות דיפלומטיות ויש גם הבהרת דעת הקהל בעולם ובעתונות. זה יכול להיעשות גם בצורה של הסברה רחבה ולאו דווקא על ידי נאומים של ראש הממשלה או שר החוץ.

אני חושב, שמבחינת דעת הקהל בעולם, חייבים אנו לומר את הדבר הזה המובן והמקובל. הקשבתי היטב לדברי הסברו של שר החוץ לגבי מה שאמרנו עד עכשיו בענין של יארינג. שר החוץ אמר בצורה קולעת ופוזיטיבית: קיבלנו את יארינג משום שלא בא עם תכניות פוגעות.

שר החוץ א. אבן:

כלי PREJUDICIAL PROPOSALS, כי המנדט שלו היה

לקדם הסכם.

שר המשטרה ש. הלל:

אמרנו לפי אילו תנאים קיבלנו את יארינג. אני חושב, שזה לא יזיק להכין את דעת הקהל בעולם ולומר, ששינוי ה-TERMS OF REFERENCE בשליחותו של יארינג, או שינוי הכתובת ששולחת אותו, כי אם אין זאת מועצת הבטחון אלא הארבע או השתיים, זה מחסל ממילא את שליחותו הקודמת. אדם אינו יכול להופיע בעת ובעונה אחת בשני כובעים. ואז תיקבע עמדתנו לגבי השליחות החדשה שלו.

השר י. ברזילי:

אולי זה לא יקרה?

שר המשטרה ש. הלל:

אם זה לא יקרה, מה אני מפסיד אם אסביר לדעת הקהל? אבל אם זה יקרה ולא הכינונו מקודם את דעת הקהל, נעמוד כולנו בפני מצב חדש ובמהירות מסחררת נתחיל להסביר את הדברים וזה לא יהיה טוב. כל שינוי התנאים ממילא מחסל את השליחות הקודמת שלו. אני חושב, שאנחנו יכולים בצורה שקטה ומתונה להחדיר את ההכרה הזאת לדעת הקהל הבינלאומית.

שר התיירות מ. קול:

שמחתי לקרוא ב"דבר" מיום שישי את הראיון עם ראש הממשלה, ובעיקר באותו חלק שבו הצהירה שאנחנו מוכנים לשיחות נוסח רודוס. מדוע שמחתי? כי במקומות שונים בעולם נתקבל הרושם, שהממשלה הזאת אינה עומדת מאחורי מה שנאמר על ידי הממשלה הקודמת. מאד החשבתי את הדברים.

למה לי לומר שלא אקבל את יארינג אם תהיינה לו הנחיות חדשות? גם אם יש לומר זאת, יש לומר זאת לאמריקאים לבדם. אבל מדוע לא נבוא ביוזמה שלנו ונאמר: למה לא יחדש יארינג את שליחותו על בסיס ה-TERMS OF REFERENCE שהיו לו כדי לקדם פה את השלום? תבוא יוזמה ישראלית. במה זה יכול להזיק לנו, כשאין עדיין נייר חדש ושום דבר לא נתגבש עדיין וזה יכול עוד להמשך הודעות ושינוי יודע עם עמדתו יחידה משנה יודעו ריזמה ושליו ייחידה

מעוניינת להביא לידי שלום נוסח רודוס, להביא את הצדדים לשיחות בכל התנאים. זאת תהיה הפגנה ישראלית, שתאמר כי המטרה המרכזית שלנו היא שלום. אני חושב, שכדאי לעשות זאת. זה יהיה צעד טוב ונכון.

לגבי מה שהציע שר הבטחון - אני כמובן חושב, שעלינו לקבל כל הצעה שתוכל להזיז את הדברים. אני מבין מה שמדאיג אותו מאד. אינני מקבל את הנימוקים שנשמעו מפי חשר בגין נגד הצעתי. אני חושב, שאם נציע דבר כזה לפני שיתגבשו איזה דברים, יהיה זה צעד חיובי שיעשה רושם גם על ידידינו - ועלינו לשמור גם על ידידינו, ואל נזלזל בדעת הקהל.

שר החוץ א. אבן:

בסקירתי הקצרה לא טיפלתי בצבע המרה שלנו, אם היא שחורה או לבנה, אלא הבאתי את ציר המגעים האחרונים. אין מרתי שחורה, אבל היא מגוונת. בכל זאת יש סיכויים. יש תנופה בינלאומית מתמדת מסביב לענין השלום ואין רצון לשבות מכל הפעילות הבינלאומית בענין זה. אף על פי כן, לא הצעתי ואינני מציע החלטות חדשות, כי לדעתי, החלטות הממשלה הקיימות מספיק כדי להדריך את פעולתנו. נהגתי קצת בקפיצת דרך לגבי הגדרת מספר נקודות. אני רואה חובה להצביע עליהן.

לא אמרתי, שהסכנות כאילו רובצות לפתחנו מחר או מחרתיים. אני מסכים לדברים שהשמיע שר הבטחון. אני מסכים להערכה שהמוקד עובר לירדן. קודם טענו האמריקאים כי לא יתכן פתרון ירדני בלי פתרון מצרי. שם הם נתקלו בקיר אטום, ועכשיו הם מנסים בתחום הירדני, שמא חוסיין ישיג היתר מספיק מקהיר כדי לאפשר לו להכנס למשא ומתן אתנו. אינני מעריך שכל כך בנקל ישיג חוסיין מהשולחן המהפכני "מצרים, לוב וסודאן" את ההיתר הזה לנהל משא ומתן עם ישראל. אבל אין זה בלתי אפשרי, אולם אין זה קרוב.

לגבי יארינג, אינני חושב שיש מקום להכרזות פומביות. אני קידמתי את פני הרעיון שהשמיעה ראש הממשלה וכבר נתתי הוראות לאנשינו. לדעתי, אין זה כרוך בשום החרפת יחסים עם ארה"ב אם נזכיר לה: קיבלנו בשעתו את יארינג מתוך הנחה כפולה, שקודם כל תפקידו לקדם הסכם ושהוא איננו מטופל בחומר פוגע. אפשר להוסיף, כי אם שתי ההנחיות הללו תיפגענה והוא יבוא לכפות כאן פתרון, או יהיה קשור לחומר אחר, הרי אין הסכמתנו קיימת. אני חושב, שזה לא יסכן שום פנטום. האמריקאים אינם לוחצים בשיחות הארבע על הנחיות. הם רק אינם מתגוננים התגוננות מספקת. אגב, הם התייחסו בשלילה לנייר הצרפתי. עמדתנו יכולה אפילו לעזור להם בויכוח הזה. הם יכולים לומר לנציג הצרפתי בראד: כל זה יפה, אבל אתה יכול להביא על ידי הפירוט הזה שיארינג בכלל לא יוכל להתקבל. גם האמריקאים נלחמים נגד הנחיות מפורטות, אבל לדעתנו אינם ניגשים לזה בתנופה מספיקה. יש מקום לדבר על כך, אבל בלי הכרזות פומביות.

אני מסכים לדעה, שיש דחיפות ראשונה להיענות על תביעתנו לנשק.

אחת הצרות להגדיר מהי המדיניות האמריקאית זהו הפלורליזם שלה. אתה יכול לשמוע דבר והיפוכו בווינגטון באותו יום. ולעומת הדיבור העליז של סיסקו, ולעומת הניסוח - THE MOST IMPORTANT THING IN THE NEXT HALF YEAR WILL NOT BE THE 4 OR THE 2 BUT OUR ATTITUDE TO YOUR REQUEST, מחצית השנה, יש לנו קולות אחרים הנותנים לנו יסוד לחשוב, שאולי בפרוור נקבל תשובה. איני חושב שיוכלו לחיות ששה חודשים בלי תשובה. הכנס היהודי והלחצים שלנו מכוונים למוקד של פרוור. הביקור הקרוב של פומפידו אומר לנו לרכז את כל מאזן הכוחות לאותו מעמד.

אני גם מסכים, שיש לגרוס בזהירות רבה כאילו ארה"ב מעודדת פעילות צבאית מוגברת שלנו. יש לי ספק בפשוטם של דברים. מעולם לא דירבנו אותנו לשום פעולה, לפעמים אחרי פעולה מסויימת אמרו: "זה קו בריא". אבל גם כאן יש סייג, שאינם רוצים מלחמה, כי מלחמה היא עימות, מלחמה היא הכרעה קשה ביותר.

אשר ליארינג, אני בעד השמעת הודעה באוזני ארה"ב, שהסכמתנו לשליחות יארינג התבססה על המנדט שלו לקידום הסכם ושהוא לא היה מטופל ב-PREJUDICIAL PROPOSALS ולומר שאם ההנחיות הללו משתנות, הסכמתנו פוקעת. אני חושב, שזה לא יסכן את מעמדנו, תהיה בזה משום הבהרת עמדה קיימת.

מילים אחדות לגבי ג'ורג' בראון המשתולל פה. החתומה על הסכמי ווארסו ואחרים שאינן הן רשות פניה ושינוי משא ומתן

שהעתונות פה מנפחת אותו יותר מדי. בעתונות הבריטית מספרים על תעלוליו, חיבוקיו ונשיקותיו עם רמזים לעליזות שלו והמניעים לעליזות הזאת. בכל זאת היתה משלחת מוצקת מאד של מפלגת הלייבור עם 26 איש. ויש בכל זאת הזרם המרכזי הזה, שיש לטפח אותו ויש האקסצנטריות הבריטית הזאת המוצאת ביטוי כזה אצל בראון וביטוי קריר יותר אצל מייהו, שהוא אינו טיפש, אבל הוא מציע הצעה, שהזירה הזאת תהיה שורצת צבא בריטי וצרפתי ושהערבים יקבלו זאת ולמה ישראל לא תקבל זאת. רציתי לבדוק את האקסצנטריות הזאת: אדם צלול בכל העניינים, והוא משתגע בענין זה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני חושבת, שהדבר היחידי שיש לסכם הוא: האם אין התנגדות שאנחנו נודיע לממשלה האמריקאית, שאת יארינג עם הנחיות חדשות לא נקבל? לא התכוונתי שייצא מכאן קומוניקט לעולם, שכך ננהג עם יארינג. אני חושבת, שהודעה כזאת לא תהיה הפתעה בשבילם. או שהם קיבלו במציאות מה שאמרנו כל הזמן, ואז זאת לא תהיה הפתעה. או שלא קיבלו ברצינות, אז אדרכא, הם צריכים לדעת על פי זה שמה שאמרנו, אמרנו. איננו צריכים בעצמנו ליצור רושם, שהממשלה עצמה אינה יודעת, שמזמן לזמן אמרה מה שהיא חושבת על המהלכים האלה ועל הניירות האלה, ובעצם לא חשבה זאת כל כך ברצינות. אמנם עכשיו פחות חושבים כך. אבל היה זמן מה שבדיוק מחלקת המדינה ניסתה להפיץ בין יהודים את הדעה: לא נורא. המימשל באמריקה צריך לדעת מהו בעצם מצבנו ומהי עמדתנו. אני מבינה, שלזה גם שר הפנים אינו מתנגד.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אמרתי זאת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא היתה איפוא כוונה אחרת.

מה שהציע שר הבטחון, להגביר את הפעולה בענין התביעה למטוסים - אדרכא. אין לזה גבול למה שאפשר לעשות.

מ ח ל י ט י ם :

להודיע לממשלת ארה"ב כי ישראל תהיה מוכנה לשתף פעולה עם השגריר יארינג, בתנאי ששליחותו לא תחרוג מההנחיות אשר ניתנו לו בעת ביקוריו בעבר.

283. סקירה בטחונית

שר הבטחון מ. דיין:

היתה אתמול פגישה עם נציג לבנון, חורי, ביוזמתו והוא אמר שקיים מגע והוא מקיים מגע עם "פתח" והוא מקווה שבמשך השבוע הזה יחזירו את רוזנווסר תמורת אנשי לבנון. אני פקפקתי אם למסור זאת אפילו כאן, כי אני בטוח כל כך שזה יתגשם. אבל ראש הממשלה ביקשה שאמסור זאת. אני מוסר זאת עם כל ההסתיגויות. הנוסח שלהם גם כן לא היה וודאי. אמרו שהם מקיימים מגע עם "פתח". החטוף הוא בידי "פתח", הם מקווים לקבל אותו מידי "פתח". אבל "פתח" אינו פירמה, שאפילו חורי מוכן להתחייב בשמה. חורי הוא קצין בלבנון, נדמה לי בדרגת קפטן. הוא הנציג הרשמי שלהם בועדת שביתת הנשק ומקיים אתנו פגישות במשך כל הזמן. גם לפגישה הזאת בא יחד עם איש האו"ם, כאילו במסגרת שביתת הנשק. הנוהל הוא, שאז מתרחקים מאיש האו"ם ומשוחחים לחוד. הנציג שלנו אמר מה שאמר על טיב היחסים שאנחנו רוצים לקיים להבא עם לבנון. אבל זה אינו חל על חילופי שבויים. חילופי שבויים אם יתבצעו, וודאי יתבצעו עם "הצלב האדום" מבחינת הנוהל. זוהי דווקא נקודה, שיש בה תיווך בינלאומי מוסכם עלינו. ואם יהיה נציג או"ם אחר, לא פה נתחיל פרשת היחסים החדשה.

לפני זה היתה לי פגישה עם בול, ביוזמתו של בול. לאחר שחזר מלבנון הביא שדר מלבנון. השדר היה הרבה יותר רך מההודעה הפומבית שלהם. יש פה כל הדברים שישנם בהודעה הפומבית וישנה אפולוגטיקה, יש להם צבא קטן, רק 15 אלף איש, הם יעשו כמיטב יכולתם למנוע פעולות "פתח" וכן הלאה וכן הלאה. אבל היו גם הנקודות האלה של ההודעה הרשמית וגם איזו הודעה תמוהה, שלבנון חוקרת האם הפעולה במטולה נעשתה משטח לבנון. זה חצי אליבי שבכלל אין הם יודעים שהפעולה נעשתה משטח לבנון ומי יודע אם היא נעשתה משטח לבנון.

אמרתי לו מה שסוכם כאן, שראשית איננו מכירים בקיום שביתת הנשק לאחר שלבנון הכריזה בשעתו על מלחמה, ושנית שכל ההסכמים שלהם עם "פתח", כולל כל המאמץ הטוב, הם - כמו שאמרו פעם למלך חוסיין - TOTALLY UNACCEPTABLE. הודיתי לו על השליחות שלו. הוא אמר שהשליחות שלו נגמרה בזאת, יותר אין הוא עוסק בזה.

היתה נקודה מעניינת אחת. הוא ביקש שלא יתפרסם ולא כלום על הפגישה. זו הפעם הראשונה, מזמן שאני עוסק בזה מאז המלחמה, שמבקשים שלא תתפרסם אפילו העובדה הפשוטה שהיתה פגישה. אם ישאלו, לא ישקרו, אבל לא יאמרו דבר על סיכום הפגישה. הסכמתי לכך. אני חושב, שהסיבה שביקש שלא יתפרסם תוכן השיחה היא, כי לא יתכן שנציג או"ם יודיע בשם לבנון, שיש הסכם עם "פתח", שהנה הוא מסר בשם לבנון כך וכך ושמע את התשובה שלנו, ונציג או"ם יבוא ויאמר, שלבנון מודיעה על מין הסדר כזה, שהוא בניגוד לשביתת הנשק. זוהי כמעט הכרזת מלחמה. זה כמובן TOTALLY UNACCEPTABLE, הנה לבנון מודיעה שהיא לא תמנע ממאות אלפי פליטים של 1948 היושבים בלבנון, לנסות לקבל את אדמותיהם בישראל בחזרה. זוהי לגיטימציה למלחמה. אמרתי: הסכם שביתת הנשק נחתם ב-1949. 18 שנה הוא החזיק היטב עם הפליטים. עכשיו נזכרים פתאום בהם. בול הכין, או יועצו הכין, שאיננו יכול לפרסם שהוא מסר לנו דבר כזה, שהוא היה שליח מצווה לאגרת כזאת. הוא אמר שהוא מבקש מאד שלא יתפרסם ולא כלום על הפגישה הזאת. אבל אם תפרסמו מה הודעתם, תצטרך לפרסם מה הודעת. הדבר לא נתפרסם, אבל איש משרד החוץ היה בפגישה ורשם מי שצריך לעשות בזה שימוש מדיני, צריך לעשות זאת. אבל זו היתה תשובה לבנונית עטופה בכל מיני הבטחות. לא היה קומוניקט. גם לא שאלו אם היתה פגישה. הנושא של הפגישה היה החזרת החטוף. לא ראיתי את עצמי מוסמך ללחוץ על פרסום הפגישה הזאת. בכל אופן, אם הממשלה תרצה לפרסם, תפרסם. אני מציע שלא תעשה זאת. יש לנו די עניינים עם לבנון ועם האמריקאים. האו"ם נכנס דרך שחרור החטוף, נכנס ויצא. לא צריך להוסיף לאוטוריטה של בול.

ביחס לטייס דב פלג - ברגע זה הודיע רדיו קהיר באופן רשמי, שהמצרים הודיעו ל"צלב האדום" שהוא מת. תחילה הודיעו שהוא בידיהם, עכשיו מודיעים שהוא מת. לנו היתה ידיעה קודם לכן [REDACTED] לא ידענו אם זה היה שפלוני-אלמוני ירה בו צרור והרג אותו [REDACTED] או בשעה שהיה עוד באוויר, או בזמן שהוא ירד עם המצנח. ההודעה המצרית הראשונה היתה שסירה שלהם רצה לים להציל אותו, אבל כריש טרף אותו ושהם מצאו בים רק שרידי מצנח. ההודעה הזאת יכולה לשמש להם גם אליבי לא למסור את הגופה. אם יטענו שהנא נטרף על ידי כריש, אין להם הגופה. מכל מקום, ברור שהוא הרוג. לנו יש ידיעה [REDACTED] שזה וזה [REDACTED] - ירה בו צרור והרג אותו. אנחנו יודעים, שהמטוס נפל מיד על החוף.

עכשיו אני רוצה לומר משהו על נפילת המטוס הזה. המטוס נפל מאש נ.מ. זה לא קשור באיזה שהוא קשר עם פעולות בסביבת קהיר. זה היה ממש על החוף, בסביבת סואץ דרומה, בכניסה אל מעבר החוף, מקום שלא ציפינו לאש נ.מ. שלהם. וזה היה המטוס האחרון ברביעיה. זה היה מטוס סקיהוק. אני חושב, שהוא נפל לים, ואולי לא. גם לאחר שהטייס צנח, המשיך המטוס לטוס והתנפץ על הקרקע. הוא התפוצץ, יתכן שיש להם שרידים.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

הים זה המפרץ?

שר הבטחון מ. דיין:

כן.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

שם יכולים להיות כרישים?

שר הבטחון מ. דיין:

כן.

אני רוצה לומר, כי הפעולה הזאת של רביעית הסקיהוקים היתה במידה רבה מאד כדין הפעולה בשעתה של הטבעת הסטי"לים, שהיא היתה אז תנאי לפעולה שלנו לפשיטה בחלק הדרומי. הפעולה הזאת של הסקיהוקים היתה תנאי לפעולה אחרת. על הפעולה האחרת לא אומר עכשיו אף מילה אחת. אבל אני רוצה שתדעו, כי את האבידה הזאת של המטוס צריך לראות בקונטקסט של פעולה הרבה יותר עמוקה וחשובה ומוצלחת, שעליה אני רוצה לדבר. אבל זהו המחיר ששולם, לדאבונו, כמו שאותן האבידות בהטבעת הסטי"לים היו תנאי ליכולת לעלות אחרי כן עם השריון על החלק הדרומי.

284. ההתיישבות בחברון

ראש הממשלה ג. מאיר:

ביקשתי את שר החקלאות להביא לנו סקירה על התכניות להתנחלויות והיאחזויות. רציתי להביא גם מה שאני מציעה בענין חברון. זמן רב דנה בענין הועדה המיוחדת לענייני חברון. היא ביקשה את יהודה תמיר, שהוא אולי עם עוזרים יביא לנו מה אפשר לעשות. יש לו מפה עם חלקות, לא כל כך קרובות לחברון, ישנן קרובות יותר וישנן רחוקות יותר, על הקמת שכונה תחילה ואחרי כן עיר, פחות או יותר לפי דוגמת נצרת עילית. זה עדיין אינו תכנון. כפי שביררתי, צריך התכנון לקחת שנה וחצי עד שאפשר יהיה להגיע לעבודה ממש.

לעומת זה, יש לפי דבריו אפשרות להקים בתוך העיר

או סביב מערת המכפלה...

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

בקרב העיר.

ראש הממשלה ג. מאיר:

250 יחידות דיור. אם נחליט על כך, אפשר יהיה לגשת לענין זה תוך זמן קצר, תוך חודשיים.

מה שאני רוצה להציע הוא, שנחליט על 250 יחידות

דיור ונבקש לתכנן אותן.

ד"ר י. גלילי:

מה זאת יחידה?

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

משפחה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

איני יודעת איך יבנו, אם בתים גדולים או בתים קטנים, אבל דירות ל-250 משפחות. כן יש גם לתכנן שטח אחר. אם החברים ירצו, צריך אולי להזמין את תמיר, ואז נשאר לעצמנו אפשרות להחליט על השטח. מה שנחליט היום זהו עיבוד תכנית מיידית ל-250 משפחות.

אי אפשר, כנראה, לגשת לשום דבר בחרון, גם לא לתכנון שטח ליחידות דיור ל-250 משפחות, בהנחה שיימצא שטח פנוי שאינו שייך לאיש ואפשר לגשת לבנות. לא זה המצב. אבל בשביל 250 המשפחות, הבעיות אינן חמורות.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

אני רוצה להזכיר לחברי הממשלה, שעבודות הסקר שעשה יהודה תמיר היו כבר תוצאה של החלטה פורמלית של ועדת השרים לענייני חרון וגוש עציון, מתוך התניית הפעולה באישור סופי של הממשלה. היום זה מובא בפעם הראשונה לסיכום עקרוני בממשלה.

250 היחידות הן צמודות לחצר המימשל הצבאי, כלומר יש כבר נוכחות יהודית שם. קודם כל, מבנה המטרה הגדול המוחזק על ידי הצבא הוא על ידי זה. יש שם 25 יחידות של מתנחלי חרון. וברציפות טריטוריאלית לקמפוס זה, ממש בצמידות לאותו מחנה, לאותה גבעה, יש שם אדמה, בחלקה בידי המדינה, בחלקה אפשר לרכוש מהכנסיה הפרבוסלבית של הרוסים הלבנים. לפי הערכת מומחים, אפשר לבנות שם בצמידות. זה נמצא בערך ממערב לעיר.

שר המסחר והתעשייה י. ספיר:

מה השטח שיהיה דרוש בשביל 250 המשפחות?

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

הדבר תלוי בכך מה יחליטו לבנות, אם בתים של שלוש קומות או של שתי קומות. יש שם כמה עשרות דונמים. זה מספיק, לפי הערכת הצוות של תמיר.

באשר לתכנון המרחיק לכת יותר, זוכרים וודאי חברי ועדת השרים לענייני חרון וגוש עציון את הסיור שעשינו שם בשטח יחד עם הצבא. מצאנו שם מצב די מסובך, גם מהצד הטופוגרפי וגם מצד הבעלות על הקרקע, ולכן גם מהצד המדיני. אבל הצוות של תמיר עשה עבודה מצויינת, ממש סקר נפלא של אפשרויות שונות. אתם זוכרים את המשבצות השונות שהראו לנו עם האלטרנטיבות השונות. ביקרתי שם עוד פעם עם אלוף פיקוד המרכז ועם איש התכנון.

העניין הזה מחייב שני שלבים. השלב הראשון, שלב ההחלטה היכן לתכנן את השכונה, כלומר את הריכוז העירוני הגדול יותר. השלב השני, התכנון הממשי, כלומר תכנון ערים, תכנון עבודה, תכנון בניה. בזה יהיו שותפים כמה משרדי ממשלה, בראש וראשונה מינהל מקרקעי ישראל לגבי הקרקע, משרד השיכון לגבי הבניה, משרד הפנים לגבי המיקום. זהו נסיון משותף, JOINT VENTURE, של הרבה משרדי ממשלה.

אני מציע שפרט לאישור הרשמי המידי היום לגבי 250 יחידות דיור, לא ניכנס לדיון נוסף. זוהי הרחבת הישוב הקיים. לגבי הרחבת העבודה, דובר על כך גם במוסדות ההתישבות. גם הסוכנות היהודית יכולה להיות גורם בזה. היא שותפה בועדה הבינמוסדית להתישבות. האישור הסופי בדבר הסיכום יובא חזרה לממשלה.

אני מציע, שהממשלה תאשר עכשיו עקרונית את הבניה של 250 יחידות דיור. זה אינו טעון יותר בירורים פורמליים. באשר לשכונה החדשה, אני מציע שהנושא יועבר לבירור והחלטת ביניים לוועדה הבינמוסדית להתישבות, המשותפת לממשלה ולסוכנות, לעשות זאת אם מצפון או מזרח, אם שטח זה מתאים יותר או שטח אחר, אילו גבולות להעדיף מבחינת המיקום של השכונה החדשה, והאישור הסופי או כהצעה מוסכמת על הוועדה או כאלטרנטיבה שהממשלה צריכה לפסוק בה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

זה צריך להיות ברור, שעל כל הדברים האלה צריך להחליט. כאשר יחליטו על איזה מקום, ההחלטה היא לתכנון.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

בדיוק.

השאלה היא: איפה לתכנן? גבעה אחת דורשת תכנון

אחר מאשר הגבעה השניה.

שר התיירות מ. קול:

אני מבקש, שההחלטה תתקבל בישיבה הבאה.

ועוד שאלה - בשעתו היה דיון בועדת השרים לענייני חברון וגוש עציון בקשר להצעות שהגיעו אלינו. ואז הודיע שר הבטחון, שלדעתו אפשר ללכת לחברון או עם תכנית של 10,000 איש, או שאין הולכים לשם בכלל. אפשר ללכת רק לדבר גדול, עם דבר קטן אי אפשר ללכת לחברון, כי יש בזה בעיה בטחונית ממדרגה ראשונה. השאלה היא: מה הבטחון שדבר קטן או שכונה קטנה תדרוש? אני רוצה לדעת משר הבטחון או מראש הממשלה, בהסתמך על מה שנאמר לנו בשעתו בועדת השרים על ידי שר הבטחון - האם העמדה ההיא של שר הבטחון עומדת וקיימת גם כיום ומה התשובה להצעה שהצעת.

שנית, ממה יתפרנסו 250 משפחות אלה? האם מדובר על תעשייה או על מלאכה, או שיישבו שם רק בני ישיבות וילמדו תורה? בשעתו, כשהיה הדבר הזה בדיון, נאמר לנו שהעניין הזה של הקמת איזה ישוב עירוני בחברון מחייב השקעה כספית גדולה, כי צריך יהיה לבסס אותו מבחינה כלכלית, כי אי אפשר לסדר כמו שהיה פעם הישוב היהודי בחברון, שהתפרנס בעיקר על חלוקה ועל לימוד תורה. בזה איני שולל את העניין של לימוד תורה בישיבה, שגם זה יכול להיות. אבל מה המחשבה פה?

השר י. גלילי:

האם המושג "תכנון" אינו כולל גם את השאלה שהעלה

השר קול?

שר הפנים מ.ח. שפירא:

חבל ששר הבטחון איננו כאן. אפשר להחליט כעת על 250 יחידות דיור, כי זה צמוד לצבא, לבסיס הקיים, ואני חושב שיש כאן בכל זאת בטחון לאותם האנשים שיישבו שם. אבל אני חושב, שהעיקר הוא שנדע מי יהיה אחראי לעניין הזה, לבניה הזאת ולהקמת השכונה הזאת. אני יודע, למשל, משהו לגבי כפר עציון. כולנו היינו שותפים בהתלהבות להתחיל לבנות שם. וזה למעלה משנתיים ששום דבר לא זז בכפר עציון, למרות זה שיש שם בחורים היושבים שם בתנאים בלתי רגילים. הבית אינו בית, הצריף אינו צריף. דומני שרק לפני 7-8 חודשים היינו שם יחד והובטח לנו שהכל הולך ומסתדר. אבל שום דבר לא זז. אנחנו מקבלים החלטות ואין מי שמבצע אותן ואנחנו נהפכים ללעג ולקלס בעיני הציבור ובעיני אותם האנשים המוכנים להקריב את עצמם על המקומות האלה, ואין מי שיענה להם על כל השאלות האלה. כשאנו באים עכשיו להחליט על איזה שהוא דבר, עלינו לדעת מי האיש, מי המשרד האחראי לזה וממי יש לתבוע אחריות.

אני רוצה גם לדעת מי האחראי לכפר עציון ושמה

שהובטח להם יקויים סוף סוף. באמריקה ישנן קבוצות של צעירים הרוצים לעלות דווקא לכפר עציון, והם אינם עולים כי אין שום מקום לקלוט אותם. איך אפשר בצורה כזו לטפל בעניינים ולהתאכזר לאנשים? איני תופס את זה.

ביחס לענין הגדול אני מקבל את הצעתו של שר החינוך שנצטרך לראות את המפה ולקבוע את המקום למען ייעשה איזה דבר מתוקן ולא בעל-פה לקבוע ולהחליט, אלא נדע מה עומדים לעשות.

ראש הממשלה ג. מאיר:

באשר ל-250 יחידות הדיור, יבנה אותן מי שבונה

עשרות אלפי יחידות דיור.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני מודיע לך שאלה אינם בונים.

שר העבודה י. אלמוגי:

לגבי גוש עציון זה לא משרד השיכון.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרכות י. אלון:

משרד השיכון יחד עם מחלקת ההתישבות.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אינה דומה נקודה התישבותית לבנית מספר יחידות דיור עירוניות. אלה הם שני דברים שונים.

שר החקלאות ושר הבריאות ח. גבתי:

גם אני סבור, שיש צורך להחליט מי יטפל ב-250 יחידות הדיור, לא רק בבניתן. אשר לבניה - יבנה משרד השיכון. אבל זוהי הקמת ישוב בתוך חבורן, ויש צורך לבדוק הרבה דברים מחוץ לשיכון. צריך להחליט שיהיה מישחו שידאג לזה. נכון שאין היום שום כתובת לדבר הזה.

אשר לגוש עציון, אני מתפלא על הדברים של שר הפנים. בכפר עציון וגם ביישוב ראש צורים מטפלת המחלקה להתישבות של הסוכנות היהודית, כמו שהיא מטפלת בכל ההיאחזויות החדשות. ואני מודיע לך, שר הפנים, ששם נעשה הרבה מאד.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

יש לי הרושם, שאתה לא היית שם.

שר החקלאות ושר הבריאות ח. גבתי:

קודם כל, פותחו ענפים לפרנסה, הוקמו חממות, הוקמו לולים, הוקמה תחנת תרנגולי הודו. לא שמעתי שיש להם איזו שהיא טענה על קצב הפיתוח של ענפי המשק שם. נעשה הכל כדי להקים את ישוב הקבע. איני יודע בדיוק באיזה שלב זה נמצא עכשיו, אבל אני יודע, שבכל ישוב, התכנון, ההכנות, הכשרת הקרקע, ובפרט במקום כזה עם התנאים הטופוגרפיים שלו, אינם נעשים תוך עשרים וארבע שעות. אני יודע, שהמחלקה להתישבות מטפלת בענין זה בכל המרץ שלה, ואיני סבור ששם היתה איזו שהיא הזנחה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

תבדוק.

השר י. ברזילי:

אם לא נחליט היום, אני מעדיף לדבר בפעם הבאה.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרכות י. אלון:

לא נחליט גם על הענין של 250 יחידות הדיור?

השר י. ברזילי:

ישנה בקשה כזו.

שר העבודה י. אלמוגי:

אפשר היום לסיים את הויכוח ובשבוע הבא להצביע.

השר י. ברזילי:

אני שומר לי את הזכות לדבר אז.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אתם רוצים לדחות את כל העניין לשבוע הבא? האם אנחנו צריכים לדון על אותו העניין פעמיים? אין לנו כל כך הרבה זמן בישיבות.

השר י. ברזילי:

לא רציתי לדבר פעמיים, רק פעם אחת, אבל סמוך

להצבעה.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

יכולתי להסכים לכל סדר שהוא. אבל נקבע מנהג - לא חובה, אבל מנהג, שאם חבר ממשלה מבקש לדחות הצבעה לשבוע ימים, דוחים.

שר התיירות מ. קול:

זה לא היה בסדר היום של ישיבת הממשלה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

מה? כמה זמן זה עומד על סדר היום! אתה רוצה

לומר, שמחפזון לא תצמח טובה.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אבל מעולם לא נתקבל העקרון, שאפשר לבקש דחיית דיון. העמידו את השאלה הזאת, צריך לסיים את הדיון. אם ירצו לדחות את ההצבעה, לא יהיה שום אסון.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני רוצה להזכיר לחברי הממשלה, שהכוונה היתה לדון על העניין בשבוע שעבר. נדמה לי, שגם אמרתי זאת שזה יעמוד בסדר היום. לא הגענו כמעט כמו שלא הגענו היום. ואם נדבר עוד קצת על זה, גם היום לא נגיע להכרעה. ואחרי כן יש טענות צודקות, שאין מגיעים לעניינים. אני מציעה, שננהג כפי שנוהגים לעתים קרובות. ישנה בעיה ויש ויכוח. חבר מבקש שההצבעה תהיה בישיבה הבאה - תהיה ההצבעה בישיבה הבאה.

שר התיירות מ. קול:

אני שאלתי שתי שאלות, שהן חשובות מאוד להצבעה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

איננו מצביעים עדיין.

שר התיירות מ. קול:

שאלה אחת היתה מופנית לשר הבטחון, שלא היה פה.

השר י. ברזילי:

אני חושב. שזוהי שאלה עקרונית-יסודית. והיא

אינה יכולה להיות תלושה מהקונטקסט היסודי הזה. מדובר על שאלת ההתישבות בחברון.

ראש הממשלה ג. מאיר:

עכשיו אנחנו מדברים על 250 יחידות דיור בחברון.

השר י. ברזילי:

גם 250 יחידות דיור בחברון.

אני מבקש, אם אפשר, שתהיה הצבעה משותפת גם בענין התכנון וגם בענין 250 יחידות הדיור. אי אפשר לגבי מקום מסויים ללכת קטע קטע. ההצעה שאני מציע יש בה איזו שלמות. יש בה הצעת תכנון ויש הצעה על 250 משפחות.

אבל אני רוצה לומר משהו גם לגבי 250 המשפחות. ישנן הצעות שונות לגבי ערים וכפרים וגושים בתוך הגדה. לגבי מה שהיה בעבר בחברון, לגבי מעט המשפחות היושבות שם, היו גם כן בתוכנו חילוקי דעות. כלומר, אפשר לומר שהדבר התחיל מזה, שהממשלה היתה נגד מה שנעשה שם. לדעתי, אין דומה הוספת מאה משפחות כמו הוספת עשר משפחות. זהו כבר אקט ציבורי פומבי גדול ואיני סבור, שלפני שהחלטנו על ענין המפה ועל מה שאנחנו רוצים בגדה, אנחנו יכולים להחליט בענין זה החלטות חלקיות.

אני רוצה לומר דבר נוסף. כאן נשאלו גם שאלות כלכליות והתישבותיות, שאלות של פרנסה. איני יודע אם שר הפנים צודק לגבי התיאור בגוש עציון. אני רוצה לקוות, שאיננו צודק. שמעתי מהשר גבתי אינפורמציה אחרת.

שר העבודה י. אלמוגי:

שתי האינפורמציות נכונות.

השר י. ברזילי:

אבל דבר אחד אני יודע, שיכולתנו היא מוגבלת. יש בעיני, לשנתיים הקרובות, עדיפויות הרבה יותר גדולות. קודם כל, ירושלים. אמנם נעשו הרבה דברים בירושלים, אבל מי שמקשיב לדבריו של ראש עיריית ירושלים ישמע את הטיעון על החסר, ולפני הכל יש לעשות למען ירושלים. גם מבחינה מדינית אני חושב, שירושלים קודמת לכל דבר.

אם ישנה איזו בעיה של קבוצות דתיות או משפחות דתיות או ישיבה, הרי צריך לחזק את גוש עציון שכבר קיים. גם זוהי עדיפות לעומת דבר חדש שצריך לקום.

ועוד דבר - איני יודע איך הדברים יתקדמו בחברון, לא לגבי 250 המשפחות ולא לגבי דברים נוספים. ההכרזה תהיה הכרזה שאופיה המדיני יהיה בולט לעין, שאנחנו נכנסים בכוח גדול לחברון. מי יעמוד מאחורי זה מבחינה מעשית, איני יודע. נראה לי, שאין זה מוצדק שתנתן לזה עדיפות לפני ירושלים ולפני גוש עציון.

כן יש לי ספקות אם אנחנו צריכים עכשיו להחליט על חברון, לפני שגיבשנו לעצמנו את הדעות היסודיות, גם הפוליטיות וגם ההתישבותיות, לגבי הגדה כולל ירושלים.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

לגבי 250 המשפחות, נדמה לי שניתן להחליט היום. שר הבטחון עכשיו כאן, ונשמע ממנו הערות לגבי ענייני הבטחון. היו ספקות אם אפשר להחליט מבחינה בטחונית על 250 משפחות בחברון. נשמע את שר הבטחון ואחרי כן נכריע ובזה אין צורך בדחיה.

השר ברזילי איננו מאושר מההחלטה הזאת. הסיבות של אי האושר אינן שוות. גם אני אינני מאושר שאין ירושלים מתאחדת מבחינה פיזית על ידי נוכחות יהודית פיזית במזרחה ובצפונה. אומרים שיש עוד סיבות למצב מבחינת אפשרות בניה, תכנון וכו'.

למעשה, מבחינת חברון כלפי העולם ההכרעה נפלה. העולם יודע על נוכחותנו בחברון ועל המצאותנו בחברון. העניין של "לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוחי" אינו לגבי ישוב חברון. יש מקומות, שבהם צריך ללכת בחיל ובכוח ואחרי כן באה הרוח, או שהרוח היא שם ואחרי כן צריך ללכת בחיל ובכוח להשלמת הדבר הזה. כאן הפור נפל. הבעיה היא מתי נשלים את המלאכה, אם "בעגלא ובזמן קריב", או ההחלטה יכולה להמצא בסימן שאלה לאור המחדל. יש דברים, שבהם אתה יוצר ואקום, ואם אינך ממלא את הואקום, בא משהו אחר וממלא אותו.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

"בעגלא ובזמן קריב" נמשך הרבה מאות שנים.

שר העבודה י. אלמוגי:

מאות?

שר הפיתוח ח. לנדאו:

זה צריך להיות או "בעגלא" או "בזמן קריב". אני הייתי רוצה שזה יהיה "בזמן קריב". נדמה לי, שמבחינה זו כל דחיה אינה אלא מסכנת אותנו מבחינת הרצון לראות את קרית ארבע קיימת. כל דחיה תסבך אותנו. עומדים לתכנן 250 יחידות דיור - ניהא. אבל מבחינת הבנתי המקצועית, נדמה לי שאין צורך בשנה וחצי לתכנן. אם רוצים לתכנן משהו גדול יותר, זה עניין אחר.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אף פעם לא תכננתי שום דבר גם לא במשך עשר שנים. אבל על תכנון של שנה וחצי מדבר איש תכנון.

שר העבודה י. אלמוגי:

אם זה יתוכנן במשך שנה וחצי, זה יהיה מהר מאוד.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

אם רוצים, ניתן למהר בתכנון ולעשות זאת בתכנון טוב ויעיל ועם צוות מצויין. נעשים דברים כאלה היום בעולם. אני מציע, אם אפשר להעלות על איזה שולחן גם את הבעיה התכנונית מבחינת טווח הזמן, כדי להחיש את התהליך הזה ולקצרו במידה רצינית מאוד, יש לעשות זאת.

שר הבטחון מ. דיין:

אני מבין, ששאלתו של השר קול היתה אם אפשר להגן

על 250 משפחות על הגבעה.

שר התיירות מ. קול:

בועדת השרים לענייני בטחון, כאשר דנו על חברון אמרת, או שהולכים לעניין גדול או שלא הולכים לחברון.

שר הבטחון מ. דיין:

ביקשתי את רשות הדיבור כדי לומר את דעתי בעניין ההתישבות בחברון בכלל. נאמר לי, ששאלת שאלה טכנית, האם אפשר להגן על 250 משפחות על הגבעה. לפי הערכתי, התשובה היא חיובית, ואחרי כן יהיה לנו עוד קצת כוח בשביל הסואן, ירדן וסוריה.

השר מ. בגין:

את לבנון שכחת.

שר הבטחון מ. דיין:

אני בעד התישבות יהודית בחברון בהקדם ולהתחיל בזה מיד. אין שואלים מה לעשות קודם. לדאבוני, איני חושש שזה יהיה בקצב כזה, נשור שרועיית יראו ויהודית מסימים את הרי חרנוי רהיטשורח וח לו היה חרנוי

גמור והיו ניגשים לבצע אותו, התופעות הפיזיות במציאות לא היו מרעישות את העולם. תראו את ירושלים עם תכנון וגם אחרי התכנון, בונים לאט-לאט במקום הזה. התמונה הפיזית שהיתה מצטיירת, לו היינו ניגשים לבנות את חברון, מי יודע איזה רושם זה היה עושה, בקושי היו רואים באיזה מקום אנחנו בונים.

לכן, אני בעד התישבות בחברון ולהתחיל בזה מיד. בהחלט בהקשר למה שאמר ברזילי, אני רואה בקונטקסט המדיני של המפה, שחברון נשארת בישראל מכל צד, ואין זה נח"ל ולא התישבות בעציצים כדי להעביר אותו הנה, אלא הכוונה היא לשבת שם.

שנית, אני מציע מבחינה טכנית וטקטית, שכל מה שאנו הולכים לעשות שם, הרי בשלב הראשון נעשה כאילו אנחנו עושים משהו לצרכי בטחון, בעיקר אם הדבר כרוך בהפקעת קרקעות, בבניה, בסלילת דרכים ובכל מיני דברים כאלה, ולצורך זה בכל מקום שנעשה מה שנעשה, יש להתחיל בהקמת הבסיס הצבאי. לסלק אחר כך את הבסיס הצבאי, נוכל לעשות זאת מיד, לא צריך אישור בשביל זה ממישהו. אבל אם ניקח איזו גבעה, אפילו עם התכנון לשנה וחצי, טוב לנו להקים שם עכשיו בסיס צבאי. נצטרך לסלק אותו, נסלק אותו, איש לא יפצה פה ויצפצף ויאמר לנו שהיינו צריכים לקחת את הגבעה השניה ולא גבעה זו. לקחנו - לקחנו.

אמיתי באחת הישיבות האחרונות של הממשלה, כי גם באותם המקומות שאנחנו רוצים בהם התישבות עירונית אזרחית, יש להתחיל בהקמת מחנה צבא. בכלל, כאשר מקימים מחנה צבא ועושים גדר בטחון או דבר דומה לזה, הרי צריך לקחת שני קילומטר לכל צד מהמחנה, בטווח של ירית רובה או מקלע, כדי שלא יירו. זה נותן לך מרחק של 4-5 קילומטר, זה שטח של 20 אלף דונם. תפצה את כל התושבים בסכום העולה פי עשרה ממה שהקרקע עולה ותסלול דרכים. כל זמן שאתה עושה במסגרת צבאית, זהו דבר מקובל ואינו מעורר רעש.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

אבל הבניה יכולה להיות מתוכננת גם לצורך אזרחי.

שר הבטחון מ. דיין:

אפילו במקום שאנחנו מראש אומרים, שזה אך ורק למטרה אזרחית, נקים קודם מחנה צבאי. היתה שאלה כזאת לגבי רצועת עזה. אמיתי אם נתחיל לקנות קרקע מאזרחים, העניין יימשך 25 שנה. אבל אם נאמר שאנחנו צריכים להקים בסיס צבאי לתרגילים צבאיים, לא תהיה שאלה. לא נעשוק את בעלי הקרקעות, נשלם להם פי שבעה, אבל לא נצטרך לנהל אתם משא ומתן מייגע.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

ארבע מאות שקל כסף בחברון.

שר החקלאות ושר הבריאות ח. גבתי:

לא ידוע בדיוק כמה זה.

שר הבטחון מ. דיין:

לא נוכל להביא ערבים לכך, אפילו לא את ג'עברי, שמרצונו הטוב יביא לידי התישבות יהודים. מה אתם רוצים מג'עברי? אם מישהו כן יביא לידי התישבות יהודים, תשאר חתימה שלו ולא ג'עברי. אבל אם נאמר, שאנחנו צריכים להקים בסיס צבאי, הרי זה יילך בשקט, ואלה הערבים הטוענים נגד זה, יאמרו להם ג'עברי: מה אתם רוצים? יש שלטון צבאי והוא הקים לו בסיס. כמובן שאת בעל החלקה צריך לפצות, ניתן לו יותר ממה שערבים קיבלו זה מאה שנה. מבחינת הטכניקה, הטקטיקה והמדיניות, צריך להתחיל בזה שאומרים: פה יש בסיס צבאי. בתנאים הנוכחיים זוהי כמעט הדרך היחידה האפשרית.

ועוד דבר: העיר השר ברזילי ועל זה העירו גם בפעמים הקודמות - יש לנו מעט כוחות עשייה, ובחברון הדבר מתבטא כדוגמה בפיצול רב של הבעיות העומדות בפנינו. ישנה מערת המכפלה, שאנחנו מוכרחים להבטיח גישה בטוחה אליה. אותה לא נוכל להזיז ממקומה. צריכה להיות תכנית והסדר כזה, שתהיה גישה נוחה למערת המכפלה. באות לשם משפחות שלמות של יהודים ובבת אחת. אנחנו רוצים שלא יזרקו בהם רימונים. זה כרוך בעשייה. ישנה הגבעה של המימשל - מדברים עכשיו על תוספת של 250 משפחות - שאני נגד ירידה ממנה, מה שלא יהיה. אנחנו

נמצאים כבר שם. היא בדיוק בקצה השני. ועוד, ישנה דרך שאנחנו רוצים שמטיילים ותיירים יוכלו לנסוע מבאר שבע לחברון ויוכלו להמשיך לירושלים בדרך עוקפת.

אפשר להכנס למערת המכפלה וצריך לקחת את כל אורך הקו ירושלים-חברון-באר שבע, שאותו צריך להבטיח. יש גוש עציון ויש בסיסים צבאיים. השאלה היא: מה מכל הדברים האלה אנחנו יכולים לרכז יחד, כדי שחלק מהם יחפפו ויענו גם על דברים אחרים? איני בקי בתכניות של יהודה תמיר למקום העיר החדשה, גם לא ביחס ל-250 יחידות הדיור. אבל אני מראש בעד זה, אם כי איני מכיר את התכנית. אבל הייתי בעד התכנית, שכל האפשר ננסה לרכז את המאמץ שלנו ומשהו מהבסיסים הצבאיים, כדי שהם יהיו קרובים למערת המכפלה ושתייה איזו דרך עוקפת, שנוכל לומר למטיילים ולתלמידי בתי-ספר: מבאר שבע הכניסה למערת המכפלה תהיה בדרך זו, וליד המקום הזה שייתן בטחון מקסימלי. איני יודע אם המקום ל-250 המשפחות על הגבעה הוא טוב או לא. לא למדתי את הדבר. אצביע בעד ההצעה. אבל לבי איננו שלם עם הפיצול הרב, שאנחנו הולכים לקראתו. אני טוען כבר שנתיים, שאנחנו צריכים לבסיסי צבא והתישבות לנסות לרכז את המאמץ הזה יחד.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אולי לא שמעת את ההצעה כולה. הצעתי היתה, שנחליט היום על 250 יחידות, כי לפי דברי תמיר אפשר להתחיל בזאת תוך חודשים שלוש. תכנון של כל חלקה אחת אומר מינימום של שנה וחצי. ביקש השר קול לדחות את ההחלטה ביחס ל-250 המשפחות לשבוע הבא, אבל לגמור היום את הויכוח. נזמין את מר תמיר או לממשלה או לוועדה הבינמוסדית, ושם נדון ואחר כך נבחר באיזו חברה ונמסור לה את התכנון. לפי דברי תמיר, צריך התכנון לקחת שנה וחצי. השר לנדאו אומר, שאפשר לעשות זאת בזמן קצר יותר. על זה הוא יצטרך להתווכח עם יהודה תמיר ולא אתי.

שר הבטחון מ. דיין:

אצביע בעד. אני יודע איפה התכנית של יהודה תמיר, שהיא תכנית טובה. המקום המוצע על ידו הוא טוב והוא פותר חלק ניכר של השאלות, על גישה למערת המכפלה וכו'. את מקום הקבע הוא לא יתכן על הנייר, אלא על שטח מסויים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

יש ארבע אפשרויות.

שר הבטחון מ. דיין:

התכנית מזרחית-צפונית שלו היא הטובה ביותר למערת המכפלה ועל ידי הפקעת קרקעות וסידורים צבאיים אפשר להתקשר כמעט עד למערת המכפלה. היא, לדעתי, מנקודת ראות זו וגם מנקודת מתן בטחון למערת המכפלה, התכנית הטובה ביותר. היא בדיוק מהצד השני של חברון. אבל אינני חושב, שאנחנו הולכים בדרך טובה, אם אנחנו עוסקים בגוש עציון לחוד, ענין 250 המשפחות לחוד, ענין מערת המכפלה לחוד וענין הבסיסים הצבאיים לחוד. לא יהיה לנו כוח לזה. המימשל יכול לשבת גם בלי ה-250, אבל אם 250 יישבו במקום המתוכנן להתישבות הגדולה, שזה לא רחוק ממערת המכפלה, אם עכשיו אפנה את 250 המשפחות, הן תחסרנה לנו במקום שני. אבל אינני רוצה לחכות שנה וחצי.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

אלא אם יתברר, שאפשר לעשות דבר פרוביזורי. צריך להתייעץ עם יהודה תמיר.

שר הבטחון מ. דיין:

אינני שלם עם הגישה. אני מתריע על כך כל הזמן. אבל היות ומעל לכל אני מחשיב להתחיל שם בהקדם האפשרי בהתישבות, ואנחנו יושבים על הגבעה ובסיס צבאי יש לנו שם, נחליט היום על 250 משפחות. אם שואלים אותי אם התכנית הזאת טובה, אומר לא. התכנית הטובה היא לרכז את הפירורים שיש לנו. אבל כאמור, אני אצביע בעד.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אני בעד ההצעה בקשר לתכנון של 250 יחידות דיור.

אני רוצה להוסיף עוד הצעה. היות ופעם קיבלנו צו האוסר התישבות במקומות חדשים בשטחים משוחררים, בלי אישור של המימשל, אני מציע שהמימשל ייגש מיד לבחינת ובדיקת רשימת המועמדים שהוגשה בשעתה. בשעתה הוגשה רשימה של מאה וכמה משפחות, יש עוד נוספות. זה ייתן אפשרות למימשל לבדוק מי מוכן מיד להתיישב כאן, גם לברר את בעית הפרנסה, כדי שלא תהיה אחרי כן סחבת, לא פעולה בזו אחר זו, אלא פעולה זו על יד זו.

ישנה דחיפות רבה בדבר, מבלי להתלות בתכניות גדולות יותר של תכנון העיר, שזה יכול לקחת הרבה זמן. אחרי כן תהיה שאלת הבניה וכו'.

בעית ההתנחלות בחברון היא כבר היום עובדה פוליטית שאסור לבטלה. בפסח תמלאנה שנתיים מאז שהתנחלות הוקמה. ההתנחלות הזאת אינה יכולה עוד להתקיים זמן רב במצב אמבריוני. היא זקוקה לתוספת כוחות. להשאיר את המצב הזה לשנים עד שיתוכנן משהו, אינני יודע אם זה אפשרי. יתכן שמה שיש יתפורר. אני חושב, שזה לא יהיה טוב מבחינה פוליטית, כאשר יש לנו התנחלות בחברון, שלא תוכל להתפתח ולהתבסס. אם תהיה הרחבת ההתנחלות, אפשר יהיה לשלב בזה משהו.

שר הבטחון מ. דיין:

מה לשלב?

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אינני יודע.

שר הבטחון מ. דיין:

אני רואה שאינך יודע. מדובר לעשות 250 משפחות מצד אחד של העיר, והעיר תהיה בצד השני.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אם חברון עילית תהיה כמו נצרת-עילית, אם יחליטו לשלב, יהיו שם בתים, זה יכול לקחת שנים.

אשר לעצם התכנית - כמדומני שהתכנית שמדבר עליה שר הבטחון אינה עונה על שאלת הכביש, אם כי זה מגיע עד מערת המכפלה.

שר הבטחון מ. דיין:

היא עונה.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

שום תכנית אינה פותרת את כל הבעיות. לעומת זאת, כל התכנית פה היא תשובה לענין הכביש ולא לענין מערת המכפלה. למען הענין, צריך לגשת לתכנון 250 יחידות הדיור וגם לפתיחת רשימות המועמדים, גם לפתרון בעית הפרנסה.

שר הבטחון מ. דיין:

מה אתה רוצה מן המימשל בקשר לרשימות המועמדים?

שר הדתות ז. ורהפטיג:

המימשל צריך לתת את האישור.

ראש הממשלה ג. מאיר:

ישנה ועדה בינמוסדית. אנחנו צריכים להחליט אם אנחנו ניגשים לבנין או לא ניגשים לבנין. אם יחליטו שניגשים לבנין, נמצא דרך ריגור לבדור עם רחשיקא שני זה יירדו ירדו

השר מ. בגין:

משפט אחד בתשובה לדבריו של השר ברזילי. "הגברת הקמתן של היאחזויות בטחוניות והתנחלויות קבע, כפריות ועירוניות על אדמת המולדת". זוהי פסקה רביעית בפרק ראשון, "משימות מרכזיות" בקווי היסוד של תכנית הממשלה.

על רקע ההתחייבות זאת של הממשלה, אני מבקש את גברת ראש הממשלה לזמן ישיבה מיוחדת של הממשלה, כדי לדון על סוגית היאחזויות בטחוניות והתנחלויות קבע. ברור שאין אנחנו יכולים לקיים דיון כזה במסגרת ישיבה רגילה של הממשלה. זו מוכרחה להיות ישיבה שלא מן המניין, וכמובן יפה שעה אחת קודם.

באשר להצעות המעשיות העומדות על הפרק, כמובן שיש לתמוך בהקמת 250 יחידות דיור בחברון. המקום, כפי שראיתי אותו, בתוספת חלקות אחרות, הוא גם יפה, הוא גם בעל חשיבות בטחונית. אין שום ספק בכך. בכל זאת מדובר על 1,000 נפשות בערך. אי-אפשר לזלזל במעשה כזה. אבל אני אינני חושב, סגן ראש הממשלה, עם כל הכבוד, שהעניין הזה שייך למוסד משותף של הממשלה והסוכנות היהודית. הוא שייך, על פי הסמכות, לוועדה שהיום היא ועדה משותפת לענייני בטחון ולמה שנקרא בז'רגון המקובל "שטחים". איחדנו את שתי הוועדות. לדעתי, כדי לפקח על הפעולה הזאת ולהקפיד על ביצוע מהיר, צריכה הוועדה בת שבעה עשר החברים להקים מתוכה ועדת משנה קטנה לעניין זה ולתכנון הרחב יותר.

אם אומרים שהתכנון של 250 יחידות דיור צריך לדרוש חודשיים-שלושה, הרי אין שום ספק, שזה יגיע לארבעה חודשים. כך זה מקובל בחיים. הבניה בגבעת המבחר יכולה לשמש לנו איזו הוכחה. אינני רואה עוד 250 יחידות דיור אלה בשנת 1970. הלוואי שיהיו.

אם כן, צריך באמת להקפיד על כך, שלא יהיה שם מה ששמענו על פי האינפורמציה של שר הפנים שקרה בגוש עציון. אני יודע אילו קשיים היו להם שם. מצאו צריפים, קודם ביקשו לתקן את הצריפים, אחרי כן ביקשו להקים בנינים אחרים. צריך באמת להקפיד על החשת הביצוע, ולשם כך צריכה לדעתי הוועדה עוד ביום חמישי לבחור בועדת משנה קטנה. אם היא תרצה לבוא בדברים עם המוסד ההתישבותי המשותף, בבקשה, אבל הממשלה אחראית לזה על פי ההתחייבות שלה בקווי היסוד.

אשר לתכנון הרחב יותר, אני מקווה שנשב בישיבה שלא מן המניין, צריך לשמוע את שר החקלאות עם כל התכנית שלו וצריך לשמוע את יהודה תמיר. התכנון הזה ייקח בוודאי שנים אחדות.

אני רוצה לסכם. לפי דעתי, צריך מיד לאשר את הקמתה של השכונה הזאת עם 250 משפחות, צריך לזמן ישיבה שלא מן המניין של הממשלה, כדי לדון על כל הבעיה של היאחזויות והתנחלויות, בה נשמע את השר גבתי ואת יהודה תמיר וכן גם ביחס לתכנון הרחב יותר של הקריה בחברון. ואשר לפיקוח על הביצוע, אני מציע שהוועדה הרחבה תבחר מתוכה ועדת משנה קטנה.

שר המסחר והתעשייה י. ספיר:

יש הרבה מן ההגיון לטווח ארוך בהערוותיו של שר הבטחון. נקודת המוצא שלי לחיוב התכנית של 250 יחידות הדיור היא ההודעה שלו, כי על יד הנקודה הצבאית במקום שהיא קיימת עכשיו, אפשר להקים את 250 הדירות והיא אינה מכוונת להעתקה. יש לה חשיבות בטחונית משלה במקום הזה. ולכן, נראה לי שהבעיה שהוא עורר ביחס לפיצול אינה רלוונטית, מאחר ואם נשאר פה איזה מוצב צבאי, אינני רואה כזה קושי אם יהיו שני מרכזים צבאיים על יד חברון. אם לא היה מרכז צבאי, היתה מתעוררת בעיה של ישוב זמני.

אם תוך חודש או חודשיים נקבל תכנית, היא צריכה להיות משולבת בתכנית כלכלית, מה יעשו האנשים. אינני מתאר לי, שאפשר לסדר רשימה של מועמדים אם איננו יודעים ממה יתפרנסו. אם יעסקו ביהלומים ואבני חן, זה יהיה סוג אחד של אנשים; ואם ילמדו בישיבה, זה יהיה סוג אחר של אנשים. כל זה צריך לעבד. לכשנקבל את התכנית העקרונית, נוכל לראות את התמונה במלואה.

עד כמה שאני זוכר, הרי אם אנחנו רוצים להבטיח יותר את גוש עציון, נדמה לי שזו חוליה המקשרת את העיר חברון עם הגוש. זה קרוב יותר לגוש עציון מאשר לעיר חברון.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

זה דווקא בקו המימשל הצבאי. בזה צדק דייך. המרכז הכפרי הוא בין שני הקיבוצים והמימשל הצבאי הוא בצד.

שר המסחר והתעשייה י. ספיר:

אינני רואה אסון אם יהיה ריכוז כזה של 250 משפחות. הבעיה מה יעשו האנשים היא בעיה הטעונה מחשבה די רצינית. אני מציע כי לאחר שנקבל את התכנית לפרטיה, הרי אלה המכונים יכינו תכנית גם בענין זה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

היות וישנה בקשה לא להצביע היום, אבקש מהממשלה למסור יפוי כוח לועדה לענייני בטחון והשטחים להזמין לישיבה הבאה גם את תמיר עם המפות שלו, ואחרי כן נחליט על 250 יחידות אלה.

בינתיים, אני רוצה לבקש, שהדיון בענין חברון כאילו היה בועדת שרים לענייני בטחון, פירוש הדבר שיש עליו צנזורה.

השר מ. בגין:

דווקא הדברים שעליהם חלה צנזורה, נמסרים

לעתונאים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

על זה נדבר מיד.

שר התיירות מ. קול:

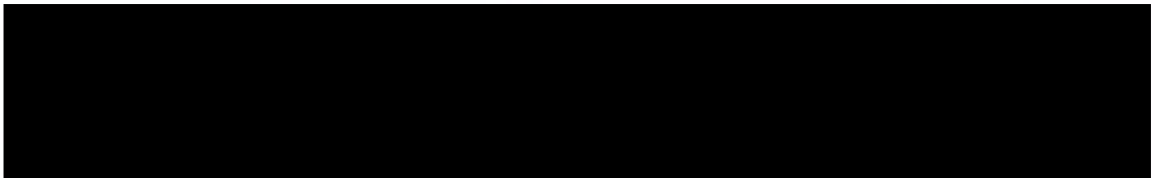
נשאלה שאלה ביחס לענין כלכלי.

ראש הממשלה ג. מאיר:

זה יהיה בישיבה הבאה.

המשך הדיון ייערך במסגרת ועדת השרים לענייני

בטחון.

שר החוץ אינו מתנגד לאישור העיסקות.

שר התיירות מ. קול:

אם מחליטים למכור דבר כזה לחברה, הכוונה היא שהחברה הזאת תמכור זאת למישהו אחר. האם אין אנחנו מגבילים אותם, שיקבלו היתר למי יעבירו? האם אין הם חייבים לקבל רשות לכך? הרי זוהי חברה מסחרית ולא מדינה.

שר החוץ א. אבן:

אבל זהו חומר כימי ולא מטוסים או טנקים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני יודעת, שבענייני מטוסים, טנקים, תת-מקלעי "עוזי" ודברים דומים, יש תנאי בדבר העברה לאחרים, אם כי גם שם אינני מוכנה להשבע, שהתנאי הזה עוזר. אבל ביחס לזה, אינני יודעת אם מעמידים תנאים.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

העיקר שלא יוכלו לנצל זאת נגדנו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

יש להניח כך. פה כתוב שהיתה כבר מכירה אחת לחברה. אם אתם רוצים לבדוק קודם, יבדקו.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אלה המטפלים בזאת יבדקו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

בישיבה הבאה נשמע מהן הערבויות.

שר הבטחון מ. דיין:

אני כמעט בטוח, שמחברה כזאת אין מקבלים ערבויות. אין זה מסוג הנשק, שביחס אליו מקבלים ערבויות.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אולי נקבל אינפורמציה מה הם עושים.

שר הבטחון מ. דיין:

היא תגיד: אין זה עניינכם.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אולי האנשים שלנו יודעים.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

זה יכול להתגלגל ל"פתח".

שר הבטחון מ. דיין:

אם התנאי היחיד הוא, שלא יפעילו אותו נגד מדינת ישראל, זה מתקבל על הדעת. אבל לומר להם שיודיעו לנו למי ימכרו, זאת לא נוכל לדרוש. אין זאת מדינה, זוהי חברה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אנחנו יכולים לנסות לקבל אינפורמציה מה החברה

הזאת עושה.

מ ח ל י ט י ם :

[Redacted]

[Redacted]

286. מינוי מנהל כללי למשרד המסחר והתעשייה

שר המסחר והתעשייה י. ספיר:

ישנה בכתב הצעה שלי למנות את מר גדעון להב לתפקיד מנהל כללי של משרד המסחר והתעשייה. ועדת המינויים אישרה את מועמדותו. לפניכם תולדות חייו. אני יכול רק להמליץ עליו ולבקש את אישור המינוי.

מ ח ל י ט י ם :

למנות את מר גדעון להב לתפקיד מנהל כללי של משרד המסחר והתעשייה, במקום מר דוד גולן, שפרש מתפקידו.

287. פרסומים משיבות הממשלה

ראש הממשלה ג. מאיר:

לצערי הרב, לגמרי ללא רצון, פשוט מתוך יאוש, אני מרגישה חובה שנחזור קצת לשיחה איך נחיה, אם מוכרחות להיות הדלפות משולחן הממשלה, אם חריף שותף לנו או אינו שותף לנו. אם הוא שותף, אני מציעה שישב כאן ואז הדברים יהיו מדויקים, ומי שמדליף לא יצטרך להטריח את עצמו והכל יהיה ברור.

בתוספות בתיק יש על הפרסום בדבר נסיעת שר החוץ לגרמניה. אני מבקשת מאד סליחה מכם. אני יודעת, שזהו נדנוד, ואין אני אוהבת נודניקים, אני משתדלת לא להיות מהגזע הזה. אבל אין לי ברירה. אני רוצה לשאול את חברי בממשלה: אפשר להלחם נגד מצרים, אפשר לעבור דרך כל הגבולות, אפשר להביא הנה תחנת רדאר, אפשר להעביר ספינות טילים, הכל אפשרי, רק דבר אחד בלתי אפשרי - שלמחרת ישיבת הממשלה לא יידע חריף על מה דנו פה, מה אמר כל אחד ואחד, איך הצביע כל אחד ואחד, כאילו תנאים הצביע, מה הם הפתקים שעברו מחבר לחבר. את הכל הוא יודע.

שר הפנים מ.ת. שפירא:

אולי אפשר, על ידי הפתקים, לדעת מי הם החברים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

איני מוכנה לחקור את הדברים האלה. אבל אני רוצה לומר כך: היום דיברנו על הרבה דברים והזכרנו שמות של אנשים. יש דברים, שאם ההדלפות תימשכנה כך, אי אפשר יהיה להביא אותם לשולחן זה. אמנם, יש דברים שבלי החלטת הממשלה אי אפשר לפעול, ואז אין ברירה וצריך להביאם הנה. אבל יש דברים, שאי אפשר יהיה להביאם לשולחן זה. הרגוני נא הרוג, אין אני מבינה את ההגיון שבדבר, למי זה נחוץ ולמה. לא צריכים בפעם האלף להסביר לכם מה פירוש הדבר.

אין אני מאמינה שיש מדליפים אידיאולוגיים, שהשקפת עולמם היא כזאת, שאינם יכולים לבגוד בה, שמיד משולחן הממשלה הם צריכים להתראות עם צימוקי, או עם חריף, או עם מישוהו אחר ולמסור להם את הדברים. מי שעושה זאת, עושה זאת משום שהוא חושב, שצימוקי או חריף או פלוני-אלמוני יתייחסו אליו בחסד, היות והוא משרת אותם. אני אומרת דברים חריפים, אבל אני משוכנעת שבכלל לא יכול להיות דבר אחר. אני מתארת לי, שחבר ממשלה רוצה בכוונה להביא נזק. אבל היות ויש עתונאים, והעתונאים שולטים פחות או יותר במדינה, לפעמים נדמה לי, שאפילו יותר מאשר הממשלה, צריך לפתח יחסים טובים אתם.

אני מוכרחה להגיד - איני רואה דברים שאנחנו דנים בהם ליד השולחן הזה כדברים פרטיים של חברי הממשלה. זה רכוש הכלל, אין זה רכוש פרטי. איך אפשר למסור את רכוש הכלל למישוהו בעד זה שחריף לא יבקר אותי, או שיואל מרקוס לא יכתוב רשימה נגדי? אם כך, אני צריכה לקנות אותו על ידי זה, שאני מוכרת לו דבר שאיננו שלי? החלטות הממשלה אינן שייכות באופן פרטי לחברי הממשלה, ודיוני הממשלה אינם רכוש פרטי.

אין אני בטוחה אם מה שאני אומרת עכשיו לא יהיה מחר בידי חריף. גם זה כבר קרה, אבל לי לא איכפת. מעולם לא היה איכפת לי.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אם לך לא איכפת, הוא לא יפרסם.

ראש הממשלה ג. מאיר:

ועוד דבר - אין עתונאי שהעיז במשך שנים לגשת אלי ולשאול מה היה בשיבת הממשלה. פעם אחת, לפני 18 שנה, טילפן אלי עתונאי, שאגיד לו מה היה בממשלה. אמרתי: מה פירוש שאתה שואל אותי? יש מזכיר הממשלה. אמר העתונאי: כן, אבל הוא לא אמר. הוא כבר לא ניגש אלי יותר. אין עתונאי כזה בארץ, שיעיז לעשות זאת. ולו חברי הממשלה היו שומעים מפי חריף וצימוקי מה דעתם על המדליפים, אולי היו מפסיקים לעשות זאת. הם מרגישים שהמדליפים אצלם בכיס, והם כבר אינם יכולים בכלל להפסיק מלהדליף. אני מבקשת עצה. איני יודעת מה לעשות.

השר א.ל. דולצ'ין:

גברתי ראש הממשלה, אני יכול להיות קצת יותר

אובייקטיבי בענין זה.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

אנחנו לא למדנו עדיין איך מדליפים.

השר א.ל. דולצ'ין:

אני, כקורא עתונים, הייתי - למשל מפרסום הידיעה בענין נסיעת שר החוץ לגרמניה - בטוח מאיזה מקור באה הידיעה הזאת. כל קורא יכול היה להבין את הדבר הזה.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

במי רצו לפגוע, היה ברור לחלוטין.

השר א.ל. דולצ'ין:

היתה איזו תועלת בפרסום הזה.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

מה התועלת?

השר א.ל. דולצ'ין:

היה ברור לי ללא ספק.

למשל, דיברנו בינינו אחרי ההצבעה. הייתי בטוח, שהדבר הזה יפורסם, ואין לי כל ספק מאיזה גורם הדבר בא.

או למשל כאשר דנו על הצו המפורסם בענין הפקדה בשביל יבוא, וב"מעריב" הופיע הדבר הזה, ששר המסחר והתעשיה הביא בסודי סודות - ברור שזה בא ממשרד מסויים. אצל איזה משרד היו הפרטים?

שר המסחר והתעשיה י. ספיר:

אצל שלושה.

השר א.ל. דולצ'ין:

אפשר לבדוק בכל זאת מאיזה גורם באה הידיעה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אין דבר כזה שגורם מדליף או שצמח מדליף. איש

מדליף.

השר א.ל. דולצ'ין:

אני בזהירות אומר "גורם", כי אפשר להבין מאיזה צד בא הדבר הזה. אבל יש דברים, שאולי לאחר שהידיעה מופיעה, אפשר לבדוק את הענין.

ראש הממשלה ג. מאיר:

תלמד אותי איך בודקים בקלות. אני מנסה לעשות

זאת הרבה שנים.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

בקלות לא, אבל אפשר.

השר א.ל. דולצ'ין:

בענין הדיון בדבר הנסיעה לגרמניה, אפשר היה בקלות להוכיח מאיזה משרד זה בא.

שר החוץ א. אבן:

אולי אוכל לדעת?

השר י. ברזילי:

מי ידע על פתק משר אחד לשני?

שר המסחר והתעשיה י. ספיר:

השר דולצ'ין הזכיר את צו ההפקדה. הצו היה מיועד להתפרסם במוצאי שבת. הוא היה בשלושה משרדים: במשרד המסחר והתעשיה, במשרד המשפטים ובמשרד האוצר. טיפלו בזה לכל הפחות עשרה אנשים. קשה לי לדעת מה עם עשרת האנשים האלה. האסון יכול היה להיות כספי. במקרה זה לא היה. זה התפרסם בבוקר. למעשה, היה פיגור של יום אחד. אבל הבעיה העיקרית היא לגבי אותם הדברים, שהם נידונים רק על יד השולחן הזה ואינם מגיעים בדרך הטבע או לפי ההכרח האדמיניסטרטיבי אל המנגנונים של המשרדים. זאת אומרת, פה איננו יושב אף אחד מאיזה משרד מחוץ למזריר ואיוי הושר עזה רא ממזריר

השאלה היא זאת: התחלפו פה ממשלות במשך הרבה שנים והדבר הזה נשאר. באו שרים והלכו שרים. אפשר היה לחשוד, ששרים חדשים עושים זאת. התברר שזה נשאר כמקודם ולא השתנה על ידי כך, שיש נוף אחר על יד השולחן הזה.

אני זוכר, שהעמדת פעם את השאלה הזאת ואמרת: אני מקבלת לעצמי סמכות ואני רוצה להגיע לסופו של דבר. אחר כך באת והודעת לנו שזה לא עלה בידך.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הממשלה הקודמת מסרה לי סמכות רחבה ובה נאמר, שאוכל לעשות "הכל". אבל כאשר עשיתי צעד רחוק מ"הכל", זה לא פעל, כי לא כל חבר ממשלה היה מוכן לכך.

מר ספיר, אין אני מקבלת על עצמי ללכת אחרי ישיבה ואחרי הדלפה לכל שר ולשאול אותו: האם אתה הדלפת?

אני צריכה להגיד דבר עוד גרוע מזה: אם אחרי זה שואלים את כל השרים וכל מי שהיה מעורב בדבר, כל משרד ומשרד - הרי כולם עונים שבכלל איש לא ראה עתונאי. יש לי הרגשה לא רק שיש הדלפות, אני גם "עוזרת" לחבר לחטוא עוד חטא אחד.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

לשקר.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הוא חותם, שהוא לא ראה עתונאי ולא דיבר אתו. אם

כך, מה אני יכולה לעשות?

שר המסחר והתעשייה י. ספיר:

אחת משתיים: אם העניין די חמור, הרי בשיחות בלבד העניין לא ייפתר. כשאנחנו אמרנו "סמכות רחבה מאד", הכוונה היתה להשתמש בכל הכלים והמכשירים. איני שולל את זה. אולי עוד דבר, אולי אפשר להטיל על עניינים מדיניים אותה צנזורה שישנה על ענייני בטחון?

שר הדואר א. רימלט:

זה אי אפשר.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

אז תהיה צנזורה כללית על הכל.

ראש הממשלה ג. מאיר:

חברי הממשלה, אתם צריכים להחליט מה אתם רוצים. למשל, היום בישיבה לא היה אף אחד מעובדי המשרדים. לפעמים יושבים פה עובדי משרדים, היום אין. לא היה איש. נראה מה יהיה מחר. זה יהיה אצל חריף או אצל צימוקי, וודאי גם אצל יעבץ או אצל בראון, ושם יהיה כל מה שדיברו פה.

אין זה בלתי הוגן שהגדתי שלא היו פקידים היום. היום לא היו. היום ישבנו ישיבה אינטימית של חברי הממשלה עם שני חברים, שהם תמיד משתתפים ועם מימון, שהוא וודאי כידוע "המדליף העיקרי". הנה אי אפשר להגיד, ישב זה וישב זה. אני למדתי מהנסיון הארוך שלי, שהדבר הקל ביותר הוא לומר "המזכירה מסרה". לא דובים ולא יער, אין מזכירה המדליפה ואין עובד צופן המדליף. מדליפים רק אנשים חשובים.

שר המסחר והתעשייה י. ספיר:

ישנה ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

משם אף מילה אינה יוצאת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

מועדת החוץ והבטחון, מחוץ לעסק אומלל אחד, אין הדלפות. היו שנים, כאשר הייתי במשרד החוץ, סיפרתי לועדת החוץ והבטחון הרבה יותר מאשר לממשלה.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

אני רוצה היום לחזור לשם לישיבות, כי שם שומעים יותר. ביקשתי מיו"ר הועדה רשות לשבת בצד...

ראש הממשלה ג. מאיר:

מי שיש לו סוד, יש לו תענוג לא לספר. כאן זה להיפך, הדחף הוא כן לספר סודות. אבל ישנה איזו הרגשת אחריות. אין לי שום דבר נגד חריף וצימוקי. עמדתי היא אחרת מאשר של אחרים. אין לי תרעומת על עתונאים. זוהי פרנסתם. בעד זה הם מקבלים משכורת. אנחנו מקבלים משכורת בעד זה, שאיננו מדליפים. אבל הם מקבלים משכורת כדי לנסות להוציא סודות. אבל הם מספרים בלעג, שקשה לשמוע זאת, איך רצים אחריהם. הם אומרים: איננו צריכים בכלל להתאמץ, אפילו מצלצלים אלינו.

מה יהיה? איך זה אפשרי? אנחנו ללעג בעיני כל ילד במדינה. כל אחד אומר, נקרא את מאמרו של חריף ונדע מה היה בממשלה. כל אחד יודע את זאת. וזוהי ממשלה! איננו מחפשים, כל אחד מאתנו, שיכבדו אותנו אישית. אבל את הפורום הזה הכרחי שיכבדו אותו. מה אנחנו עושים מהדברים?

אני מטומטמת בענין זה לחלוטין. אינני מבינה את היצר הזה, את התענוג לשבת ולמסור לעתונאי, פן פעם יחשוב לא לכתוב נגדי איזה דבר קשה.

שר הבטחון מ. דיין:

אני שומע את הנושא הזה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני יודעת שאני נודניקית. אבל מה לעשות?

שר הבטחון מ. דיין:

לו היה רק ענין זה, אפשר היה לסבול. אבל אני חושב, שאת אינך רוצה לנקוט בכל האמצעים. כשאת באת לממשלה וביקשת את כל הסמכויות, נתנו לך את כל הסמכויות, וכל הסמכויות לא מוצו. אני יודע שאינך רוצה הדלפות, אבל את אינך רוצה שיאיזנו לטלפונים של חברי הממשלה. ואז אני מוכן, שפעם בשלושה שבועות נשמע אותך בהתרגשות מסבירה את העוול המוסרי הממלכתי שבהדלפות. אני שומע את זה, ובאותו שבוע או לא באותו שבוע, אני קורא בעתון מה היה בממשלה.

אני שואל בצורה חברית: יכול להיות שאת בתוך לבך חושבת, שאת תעוררי את מצפון החברים ותפתרי את הענין. יכול להיות. ואז אין צורך בהאזנה ואין צורך בשב"כ. יש פה עשרים וארבעה חברי ממשלה, תעוררי פעם-פעמיים את המצפון שלהם, והענין ייפסק. יתכן. אבל אם את פחות בונה על זה, הרי אחת משתיים. אנחנו חיים במציאות כזאת, וחיים בה זה זמן רב מאוד. מי שיחפש את השורש של המציאות הזאת, יכול להגיע לשורשים מאוד לא נעימים מבחינה ממלכתית. אני פעם-פעמיים התפרצתי בישיבות הממשלה בענין זה ואמרתי: תראו מנין הענין מתחיל. אבל עכשיו לא זה הנושא.

אני רוצה לתת לך דוגמא אחת ולשאול את השאלה ששאלתי. אני זוכר, שפעם אחת לאחר ישיבה נשאלתי: האם אתה דיברת עם עתונאים וכן הלאה? עניתי: לא דיברתי עם שום עתונאי. אבל נתתי הוראה במשרד למסור את שמות כל אלה שידעו על הענין. זה היה קשור בענייני בטחון. ואז בדקו 10 או 12 איש במשרד הראשי ונידעו מהשניים הזה. וזה חושב רמיה ושהחמתי וזלצ ראייתי וזוהי טחוראי ולא

דיברתי עם שום עתונאי. ביקשתי למסור שמות של 12 איש, שידעו מהענין הזה. הם אינם שרים ואינם יודעים איזה מצפון יש להם. יכול להיות, שאף אחד לא דיבר עם עתונאי. יכול להיות, שכל אחד דיבר עם 12 עתונאים, או מישו דיבר עם 5-4 עתונאים.

הענין איננו מתחיל ונגמר עם שרים. השאלה איננה, אם מישו ייצא מפה משיבת הממשלה וייפגש עתונאי. השאלה היא, אם מישו מפה ידבר עם המנכ"ל שלו, עם עוזר שר הבטחון על משהו הנוגע לענין שלו ויאמר, בענין זה היה כך וכך, היתה ישיבה מיוחדת בענין שהוא פיקנטי, והמישהו הזה דיבר עם עוד מישו, ואחרי כן הענין מתגלגל עד לעתונאים. ואולי גם השר עצמו אינו יודע מזאת.

בנושא שאת מתפארת, גם אני יכול להתפאר. אף פעם לא פנה אלי עתונאי לשאול: מה היה בישיבת הממשלה? אבל אני יכול לומר, שבמשרד הבטחון אף אחד איננו אומר לעתונאי דברים שנידונו בישיבת הממשלה.

במציאות הזאת, כאשר אני הצבעתי בעד זה שתימסרנה כל הסמכויות לראש הממשלה, כדי להגיע לשורש הרע, על מנת לעקור אותו ואי אפשר לעקור אותו, על מנת להגיע לשורש הרע...

ראש הממשלה ג. מאיר:

אם כן, אלה לא רק שרים, אז צריך להאזין ל-200

איש.

שר הבטחון מ. דיין:

אני קיבלתי ברצינות שאמרת, שאת אינך מומחית בענין זה. כל מה שיש לעשות הוא למסור את הדבר לאלה שהם כן מומחים, העוסקים בחקירות. אני צריך לומר, הם יאזינו לטלפונים. מסרו זאת לשב"כ.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הם אינם רוצים לטפל בזאת.

שר הבטחון מ. דיין:

לא למסור להם בהתנדבות. אני בטוח, שהם אינם רוצים. אני מבין שהם אינם רוצים. אני שואל אם הם רוצים, אני שואל אם אנחנו רוצים. אם אנחנו רוצים לעקור את הדבר משורשו, אנחנו צריכים לדעת איך זה מתגלגל אצל שרים, סגני שרים ומנהלי משרדים. ופעם או פעמיים תהיה התפוצצות בענין זה, יהיה סקנדל, ואחרי כן אולי ניגמל מזה.

אם את מאמינה שעל ידי זה שאת מעלה את הנושא, תעוררי את מצפון החברים, וודאי טוב יותר ונעים יותר מאשר אם יישבו על הקווים של משרדים ויחקרו אותנו. אם לא - אז בין הברירות האחרות שלא יביאו לממשלה דברים בעלי אופי כזה, ואז אין צורך בממשלה, כי לדון בעניינים שאינם בעלי חשיבות, אפשר גם עם סגני השרים. אבל אם הממשלה כן תדון בעניינים רציניים, והדברים מתפרסמים, זה גם מעוות את הדיון וגם הורס אותנו. זה משמש נשק נגד הבאת דברים כאלה לממשלה.

אם את סבורה, שאחת לכמה זמן תעלי את הנושא הזה בממשלה, והדבר יסתדר - יסתדר. אם לא - אני בעד זה, שאנחנו מחדש לא שנרשה לראש הממשלה, אלא נחייב את ראש הממשלה, שהיא תחייב גוף מקצועי, וכוונתי לשב"כ, שהוא יערוך חקירה ויעמוד על שורש הענין. יכול להיות, שעצם ההחלטה תביא לכך, שממחר לא תהיינה הדלפות ולא יצטרכו לעשות כלל חקירה. אבל אם כן יצטרכו - יעשו, כי אחרת זוהי מעילה בענין המרכזי וזה הורס את הממשלה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני מוכרחה להגיד - מה שאמר דיין בסוף דבריו, כי כאשר נכנסתי לעבודה והממשלה החליטה שאשמש בכל האמצעים, האמת היא שבועיים-שלושה אחרי זה, לא היו הדלפות, עד שנוכחו לדעת שאין הבדלים ואין שום דבר.

שר המשטרה ש. הלל:

עד שהכירו את כל "האמצעים שלך".

ראש הממשלה ג. מאיר:

אבל אם הממשלה אומרת, שכך אעשה, אני מוכנה ללכת

לזה.

השר מ. בגין:

אבל על זה דרוש איזה דיון.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אנחנו דנים על זה.

השר מ. בגין:

אני שולל תכלית השלילה את הצעתו של שר הבטחון. זוהי הצעה מסוכנת. היא לא תביא לעקירת ההדלפות, אבל היא תיצור מצב, שהוא בלתי נסבל במדינה דמוקרטית. לאחר שסביב השולחן הזה יושבים חברים, שאינם יודעים את הפרשה, אספר בגילוי לב: באחד הימים, בא אלי קצין הבטחון של הבית הזה. הוא ממונה על בטחוננו. הוא עובד בשירות הבטחון הכללי. הוא הודיע לי, שבא אלי בשם ראש הממשלה: היות והיתה הדלפה בעתוננים, הוא מבקש להציג לי מספר שאלות. אמרתי: אני רוצה לדבר על הענין הזה עם ראש הממשלה, אני איני מוכן לשמוע את שאלותיך. לא חיכיתי עד שיציג לי את שאלותיו ולהגיד לו: לשאלות האלה איני רוצה להשיב - אלא אמרתי במפורש: איני מוכן לשמוע מה אתה מבקש ממני. נניח אם ישאל אם נפגשתי עם עתונאי ואומר "לאו", ישאל איפה הייתי באותו יום וכן הלאה. אפשר לעשות מזה דבר סרקסטי.

אבל אחרי כן דיברתי עם ראש הממשלה. אמרתי לה: אני לא אהיה מוכן לכך. אם הממשלה תחליט ששורש לא ישיב על השאלות האלה מוכרח להתפטר, אוציא את המסקנות מזה.

אני מכבד מאוד את שירות הבטחון הכללי. אגב, לפני שבועיים ראיתי את פעולתו בין חברון לבין בית לחם. ראיתי מה הם עושים כדי להגן על עם ישראל. כל הכבוד להם. אבל איזה מצב יוצר אצלנו, כאשר האיש הטוב הממונה על בטחון הבית יבוא אלי ואל ספיר ואל שר הבטחון ואל שר החוץ ואל שר המשפטים, כי כולנו בחזקת חשודים...

ראש הממשלה ג. מאיר:

ביקשתי ממנו שיתחיל ממני.

השר מ. בגין:

יש שאלה, שהרומאים העתיקים - בר-רב-האי היה אומר "הרומאים העתיקים" - היו מציגים אותה בהגיון רב: קורה קורטים קומה? - למי זה מביא תועלת? אני יכול לומר לך: אם את ציטטת את ההדלפה אחרי ההחלטה על נסיעתו של שר החוץ לגרמניה וקראתי בעתון "הארץ" את דן מרגלית, לא היה לי שום ספק ביחס לשאלה הרומאית העתיקה. על פני הדברים ניכרת היתה האמת. אבל זאת אמרתי בסוגריים.

נניח שאותו האיש הטוב, קצין הבטחון, שאני מחבב אותו ואין לי טענות אליו, היה שואל: היתה הדלפה, תאמר לי, האם נפגשת באותו יום עם עתונאי? התשובה שלי היתה שלילית. ואז הוא היה שואל אותי: עם מי נפגשת? אולי נפגשת עם בן-אדם שמסר לעתונאי? נגיע למצב, שבו יחקור השב"כ לעתים מזומנות את חברי הממשלה. הכוונה טובה ורצויה. אבל לאן נגיע? אז השב"כ יהיה שירות על-ממשלתי, והוא מוכרח להיות תחת-ממשלתי, כי כל השירותים של הצבא והמשטרה, החשאיים והגלויים, חייבים לקבל הוראות מן הממשלה הזאת, והם אינם יכולים להיות מעל לרשות האזרחית הנבחרת.

אני גם חושב, שחקירה זו לא תועיל. כמה פעמים אמר שר המשפטים שלנו, שבעצם כל חבר ממשלה שמוסר ידיעה על דיוני הממשלה והחלטותיה. מפר את החוק והוא בבחינת עברייני. על פי מה שנתמבל בכנסת. האם באמת

נעלה על דעתנו, שכתוצאה מחקירה זו ייצמדו המומחים של השב"כ לטלפונים שלנו ושל העתונאים ואחרי כן ימסרו דו"חות נסתרים, ואחרי כן יגיעו לכך שיאמרו: "זה השר בלי תיק בגין שמסר לעתון איך היתה ההצבעה על נסיעת שר החוץ לגרמניה".

את הבעיה אני מבין. אני יושב פה קרוב לשלוש שנים. לעתים לא יכולתי להבין איך אפשר למסור ידיעות כאלה. צריך לשנות כמה דברים שבנוהג. הם לא ימנעו כל הדלפה, אבל הם יורידו את מספר הטיפין של ההדלפות.

אין בזה שום כוונה רעה, אבל כך זה נתקבל. יש שיחות OFF THE RECORD, של שרים עם עתונאים. אני אומר לכם, גברתי ראש הממשלה ורבותי: במדינה הקטנטונת הזאת כל שיחה OFF THE RECORD אינה אלא שיחה FOR THE RECORD. זוהי מדינה של יהודים. יהודים אוהבים לדבר איש אל רעהו, אוהבים לגלות סוד, הם אינם יכולים להחזיק סוד. שיחות OFF THE RECORD הן שיחות בשביל כל הציבור. צריך לחסל את השיטה הזאת. אין שיחות OFF THE RECORD לגלות לעתונאים החלטות של הממשלה. אני יודע על שיחות כאלה שנמסרו לעתונאים, שיחות על החלטות חשובות סודיות של הממשלה. מה אפשר לדרוש מעתונאים אחרים שפרנסתם על כך? חבריהם מתאספים באיזה בית ומקבלים דברים סודיים OFF THE RECORD. כולנו קוראי עתונים, כולנו "גונבי סוסים ותיקים" ואנחנו קוראים בין השורות את השיחות OFF THE RECORD.

צריך איפוא להחליט שאין שיחות OFF THE RECORD, אלא אם כן ישנה החלטה מיוחדת לבדוק את דופק הציבור, על פי הוראת ראש הממשלה. אבל השיחות OFF THE RECORD בימים כאלה אינן צריכות להיות.

יש בממשלה סקירות של שר החוץ ושל שר הבטחון. הנוהג הוא, שחלק גדול מהסקירה המדינית מתפרסם למחרת בעתונות. יתכן שזה טוב. אבל איזה רושם זה יוצר אצל העתונאים? נאמר שאחרי הסקירה היה דיון. נמסרת הסקירה שהיתה בממשלה, אבל על הדיון לא נאמרת מילה. אולי זה רצוי מבחינת ההדלפה. זה יוצר רושם שמותר "לינוק", ישנן פרות שיותר מאשר העגל רוצה לינוק, הפרה רוצה להניק.

אני מציע שנשים קץ לדבר הזה. סקירה היא לחברי הממשלה. אם רוצים למסור לציבור, מוסרים על ידי הכנסת. אבל אם נמסרת בממשלה סקירה על המצב המדיני, הרי יש להעמיד נקודה ולא למסרה לעתונות.

אני מציע את ההצעות הללו. כאשר לא יהיו בעתונות מדורים קבועים חצי רשמיים על דיוני הממשלה, אני חושב שהטיפות תחלנה לרדת. וודאי שאי אפשר למסור את העניין לשב"כ, שהוא ייצמד ל-200 טלפונים ואחרי כן יחקור את בעלי הטלפונים. אני רוצה לומר - אם יבוא אלי איש שב"כ ויציג לי שאלות חקרניות על רקע של הדלפות, אסרב לשמוע את שאלותיו. אם הממשלה תחליט שאם כך, לא יוכל חבר לשרת במקום הזה, כל אחד יסיק את מסקנותיו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הייתי רוצה שתלמד אותי עכשיו. אני צריכה להבין למי היה עניין בפרסום הידיעה על ההצבעה בענין נסיעת שר החוץ לגרמניה. אם שר החוץ צריך לנסוע או לא צריך לנסוע, לכל הדעות יש לנו עניינים בגרמניה, גם בטחוניים וגם כלכליים. זאת אני אומרת בניגוד ולמרות מה שאני מרגישה כלפי גרמניה, אני בכל זאת בעד נסיעתו לגרמניה. זה מופיע בעתון כפי שזה מופיע. אחרי כן חברי, דוד הכהן, מסתער על הענין כדרכו ברדיו. מה צריך לחשוב ראש ממשלת גרמניה, ברנדט? ביוני פגשתי אותו ודיברתי אתו על ענין חשוב. הלוואי וזה יתגשם. ואם זה יתגשם, לא יהיה פה חבר שיגיד "לא, אני נגד העיסקה הזאת". והנה אני שולחת לו מאז כל מיני שליחים וידידים, סוציאליסטים באמת צדיקים, הם הוכיחו זאת בימי השואה, אני שולחת אליו את האנשים האלה כדי שיגשים את הדבר. והדבר הוא חשוב מאד. לא אומר שזה יביא אצלנו מהפכה כלכלית, אבל זה יכול להוריד מהסיט שלנו בענין מטבע חוץ; והנה הוא צריך לקרוא בעתון, שאני אמרתי כי "אני על אדמת גרמניה לא אדרוך", כאשר סיפרתי שכן דרכתי, מפני שזה היה ענין ממלכתי. דוד הכהן כמובן אינו מחוייב לצלצל אלי ולשאול: "האם אמרת מה שנתפרסם? איך עשית את זה?". אני אסירת תודה לריפתין שהוא הגן עלי. מי יכול היה להיות מעוניין לעשות זאת? לאיזה צורך? אני וודאי לא. מי יכול היה להיות מעוניין? היות ואיני יודעת מי אמר זאת, אני יכולה לומר זאת על כתובת אנונימית: פטפוט. יושבים עם איזה עתונאי, צריך לומר לו דבר מעניין, אומרים לו דבר כזה. גם מבחינה מוסרית זה מוזר אם אני אומרת לשר החוץ: "אני לא אעשה זאת, אבל אתה תעשה". סיפרתי במפורש, כי כאשר היה צורך מדיני בכך, עשיתי זאת, אמנם לא מתוך שמחה. גם מסלפים את

הדברים, גם מספרים מהדיונים. מישחו וודאי חושב: זה יפה מאד, גולדה לא תיסע לגרמניה; מישחו אחר חושב: איזו צביעות היא זו. שר החוץ אינו נוסע לבלות את חופשתו בגרמניה, זהו צורך המדינה, והנה ראש הממשלה אומרת לו: אתה תיסע, אני לא. יש בזה גם נזק למדינה, יש בזה נזק ממלכתי. איני יכולה להבין את זה. למד אותי איך על ידי הקריאה הזאת בעתון אבין מה הפתרון ומי היה פה מעוניין בפרסום הידיעה.

רשות הדיבור לשר המשפטים. אבל אל תגיד לנו רק

שזה בחוק.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אלי בא אותו קצין הבטחון שבא אל השר בגין. הוא שאל אותי את השאלות, ואני עניתי לו את התשובות. אני חושב, שהשר בגין צדק שלא רצה לשמוע את השאלות. לא יתכן ששרי הממשלה יעמדו לחקירה על ידי הפקידים של שב"כ. במדינות דמוקרטיות לא קיים דבר כזה. אני מכבד את עמדתו. אני חושב, שהממשלה צריכה לכבד את העמדה הזאת, למרות שאני מודה ומתוודה, שהרגשתי את הדבר הזה קצת מחודד, כאשר הבחור הזה שאל אותי והוא לא הרגיש כל כך נוח.

ראש הממשלה ג. מאיר:

הם לא רצו בזאת. אני הכרחתי אותם לעשות זאת.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

לא נוכל לקיים את זה. הכנסת לא תרשה זאת. כבר 5-6 פעמים אנחנו מסתובבים בכנסת בענין האזנת סתר לצרכי בטחון ולמניעת פשעים. זה לא עבר את הכנסת, לא את החמישית ולא את השישית, ועכשיו ניגש לשביעית וזה יהיה קשה מאד. והנה נבוא עם הצעה על האזנת סתר לשרים, שהפשע היחידי של שר, שהוא חשוד מפני שהוא שר. יותר מזה לא.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

מפני שהוא מדבר.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני חולק על דבר אחד בדברי ראש הממשלה, והיא אינה היחידה בענין זה. לפי דעתי, אי אפשר לעקור את זה מן השורש, אלא אם מסתלקים ממחשבה זו: "מה אתה רוצה מעתונאי שזוהי פרנסתו". אין זו פרנסתו לפרסם ידיעות גנובות. אני יושבתי עם עתונאים אלף פעמים ואמרתי להם: הממשלה מוכנה להציע שייכתב בחוק, שכל סוד שיפרסם עתונאי יהיה מוגן, בתנאי שייאמר בו: את האינפורמציה הזאת קיבלתי משר פלוני. אם זה יוכח שהוא קיבל משר פלוני, אז הוא פטור. רבותי, בעולם הגדול מאז שקיימת כמעט חברה מאורגנת, גנבים אין תופסים, אבל תופסים מי שמחזיק סחורה גנובה, מפני שהגניבה נמשכת דקה, או לכל היותר חצי שעה, והחזקת הסחורה הגנובה - ימים.

השר מ. בגין:

אם במחלת ימצא הגנב.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אבל המחזיק סחורה גנובה, זהו דבר שלא נשמע כמוהו. שמע עתונאי דברים מפי שר, שאסור היה לספר אותם לו, הלך העתונאי וכותב על הענין. לו היה אומר: שמעתי את זה מפיו של שר פלוני - היה פטור.

שר המשטרה ש. הלל:

העתונאי מקבל את זה מהשר כתרומה. מי שמקבל

תרומה, דינו אינו כדין גנב.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

כהלצה זה מוצלח, אבל לענין אין זה מועיל. אם אבוא ואספר לעתונאי שישנה כוונה לשנות את חוק הנוטריונים והוא יספר את זה בשמי, לא אכחיש את זאת. אבל אם אבוא ואספר לו את מה שאמרה גברת ראש הממשלה על השיחה עם מר יעבץ, אבל לא יגיד שהוא שמע זאת ממני, יהיה חייב. מדוע לא יגיד זאת? כי הוא אינו רואה זאת כתרומה אלא כגניבה. הוא אינו רוצה לסתום לעצמו את הפרנסה של הגניבה. פה אפשר להסתובב בלי סוף.

אני שמעתי את הדברים האלה בסגנון אחר פעמים אחדות מפי ראש הממשלה המנוח, לוי אשכול, על זה שהעתונאים באים לשרים שמספרים להם, ואיך למנוע זאת. זה עזר כ"כוסות רוח למת". רבותי, האזנת סתר לא תהיה. היא תהיה בלתי חוקית. הממשלה וודאי שאין היא צריכה לעשות דברים בלתי חוקיים. הכנסת אינה מרשה האזנת סתר. כפי שאמרתי, אנחנו נאבקים אתם על האזנת סתר בשני מקרים, לצרכי סודות בטחוניים, וזה באישור שר הבטחון או ראש הממשלה, ולמניעת פשעים, ואז האזנה באישור שופט בית המשפט העליון. אפילו זה אינו הולך כל כך טוב. מה ייצא מזה?

אם הממשלה כולה תעמוד מאחורי התביעה שלי, להעמיד למשפט עתונאי על פרסום דיון סודי של הממשלה, והוא יעלה על הדוכן והשופט ישאל אותו: "מי סיפר לך זאת" והוא יגיד: "זהו ענין פרופסיונלי", ואז הממשלה תהיה נושא לא פופולרי, ובלתי פופולרי ביותר כמובן יהיה שר המשפטים, שהנה הוא רודף את העתונות החופשית, ואם הממשלה מוכנה לקבל את האודיום הזה, או יותר נכון מוכנה לתת את האודיום הזה על ראשו של שר המשפטים, יש לדבר הזה תקווה. אם אינכם מוכנים לזאת, אין עצה, ואז ההדלפות תימשכנה.

לא אמרתי, שאם יילכו בדרך שאני הצעתי, אני בטוח שזה לא יהיה. אבל אני בכל זאת חושב, שאם עתונאי, שהוא פירסם את הסיפור הזה, לא ירצה להגיד מי אמר לו זאת, ובית המשפט ישלח אותו לשלושה חודשים מאסר, והממשלה תאמר לנו שהיא עומדת על כך שאדם כזה צריך ללכת למאסר, ולא יהיו פה ובכנסת אנשים יפי רוח שיגידו: "זוהי פרנסה שלו"; אם זוהי פרנסה שלו ואין לבוא אליו בטענות, חייבים להשלים עם המצב הקיים, אפילו אם זה גורם כל כך הרבה עוגמת נפש לראש הממשלה, שחלק מעוגמת נפש זו היא מוסרת לנו מזמן לזמן.

ראש הממשלה ג. מאיר:

לו הייתי עתונאית, הייתי הולכת לבית הסוהר.

שר העבודה י. אלמוגי:

בארצות אחרות הלכו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

ביום שיודע שעשרה עתונאים יושבים בבית הסוהר להגנה על שרים, אולי זה ישפיע. מפני שכל ילד יגיד: מה זה? שרים מדברים ועתונאים הולכים לבית הסוהר?

שר הפנים מ.ת. שפירא:

הוא אחרי כן לא יפרסם.

שר המשטרה ש. הלל:

בתור חדש, לא רק אני רשאי לדבר על תופעה זו, אבל אני רוצה למסור גם את הערכתו של אזרח לפני שהיה חבר הממשלה. הדמוקרטיה שלנו תיבחן, תקום ותיפול, לא אם יאזינו ל-200 טלפונים, אלא אם תעשה אחד משלושת הדברים: (א) אם תדבר החוצה. המסקנה תהיה, שדיונים בממשלה אינם מתקיימים או במידה לא מספקת. אני חושב את זה כערעור הגדול ביותר של הדמוקרטיה. נעמוד אז בפני בקורת. (ב) אם נעשה דיון, אבל נעשה אותו בלי פרטים, משום שאחרת זה יכול לגרום נזק למדינה. אני חושב שזהו בעצם הערעור היסודי של המשטר הדמוקרטי, שבו אנחנו חיים. אני מכבד את האופן שבו הציג את הענין השר בגין והשר יעקב שמזון שפירא. (ג) הסכנה לדמוקרטיה שלנו היא מהמשכו של המצב הזה, שמערער בעיני הציבור כל הערכה למוסד השלטון ולמעשה כל הערכה לדמוקרטיה.

פה ציין השר לנדאו, שהוא רוצה לשבת בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת, כדי לשמוע דיונים ממשיים. ישנה הרגשה כזאת אצל כל אחד מאתנו החדשים. יש לי רצון להגיע פעם בשבוע או פעם בשבועיים למשרד החוץ, כדי לראות את החומר שמתקבל. מאז שנעשיתי שר, אני מוקצה עלי מחמת מאוס, כי אני צריך לשבת בוועדות רבות ואיני יכול להגיע לאותם הכלים שקיבלתי בתור עובד מדינה מן המניין.

אשר להצעתו של שר המשפטים, אם לדבר על הדמות הדמוקרטית שלנו, היא אינה דמוקרטית יותר מאשר ההצעה של בחינה יסודית. בינינו לבין עצמנו, אם נחליט על זה כולנו בידיעתנו, הרי ההצעה שאתה מציע אין בה מבחינה ציבורית עודף דמוקרטיה. אבל מאחר שאיני חשוד פה בדמוקרטיה מוגזמת, אני מקבל את ההצעה שלך.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

יש בה דמוקרטיה, אבל אין בה חיוב.

השר מ. בגין:

UNDERSTATEMENT OF DISEASES

שר המשטרה ש. הלל:

אני מוכן להסכים לכל הצעה, גם אם אין בה חן, משום שאני חושב, שאנחנו עומדים במצב של ערעור יסודי על הדמוקרטיה ולא על הקוסמטיקה. מה שאנחנו מדברים פה, זוהי קוסמטיקה. אבל אם ההצעה שלך אינה מתקבלת, צריכה הממשלה לקבל את הצעתו של דיין. היא אינה יכולה להגיד: הצעה אחת אינה מתקבלת כי אין היא אסתטית, הצעה שניה אינה מתקבלת, כי אין היא סימפטית. זה בלתי אפשרי.

עוד הערה לדברי השר בגין, ששמעתי אותם בהקשבה רבה. הוא אומר, שאנחנו יכולים להגיע להנחה מסוימת מתוך קבלת חומר, למי היה ענין להדליף. איני רואה שעל ידי כך פותרים משהו. כאשר למראית עין אתה מגיע למסקנה, ששר המשטרה מסר את הדברים ואז למה אתה צריך לקרוא את כולם, גם אז אתה צריך בסופו של דבר לנקוט בכל האמצעים, אלא במקום שזה מבוסס על גישה כללית, אתה אומר: אני קראתי ואני חושד בך, ואז או שתקרא לי או שתגיד לי: "שים ידך על מכונת האמת". אז זה יהיה אותו הדבר. כל אחד מספר איזה סיפור, שהיה אולי למישהו שני שלישי ענין לספר. יש כל כך הרבה סיפורים, שמסתבר שזה כנראה לא רק מקור אחד ואדם אחד.

אני חושב, שאנחנו צריכים בענין זה באומץ לב ציבורי לומר, או שאנחנו דנים בהצעתו של השר דיין, או בהצעתו של שר המשפטים. נעמיד את עצמנו לבקורת, ואני חושב שהציבור יבין את זאת. כל ההצעות האחרות הן אנחות וגניחות, שאינן נותנות ולא כלום.

שר העבודה י. אלמוגי:

אני מבין את החששות של השר בגין מהצעותיו של השר דיין. יש בזה השלכות חמורות. אבל מה הברירה? כי אם אנחנו נמשיך במצב הזה, אנחנו עלולים לקעקע את הדמוקרטיה ולבזות את הממשלה ולגרור נזק לעניינים ממלכתיים, ולא פחות מזה להטיל חשד על כל שר, בכל יום שני בצהריים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

כל אחד מאתנו רשאי לחשוד בכל החברים היושבים כאן. אני בך, אתה בי. איזה יחס זה?

שר העבודה י. אלמוגי:

זה מה שאני הולך להגיד. בכל יום שני אחר הצהריים, כשאני קורא את "ידיעות אחרונות" ואת "מעריב", אני מרגיש את עצמי לא טוב. אני יכול להיות חשוד כמו כל אדם אחר. איני רוצה להיות חשוד. אני רוצה להיות שר בממשלה שמאמינים לו. אני כבר איני מדבר על מה שאמר שלמה הלל. גם אני, כשאני רוצה לדעת משהו רציני, אני מקבל את האינפורמציה מאחרים ולא מהממשלה. יודעים בחוץ הרבה יותר ממה שאני יודע. מצב כזה אינו יכול להמשך.

אני רוצה לומר: השר בגין לא התנסה בזאת. אני התנסיתי בזה הרבה שנים והמצב מחמיר והולך. תחילה כאשר ההדלפות התחילו, המקור שלהן והמניעים שלהן היו אחרים. היה מאבק פוליטי חריף בין שני גורמים, ובמאבק הפוליטי הזה השתמשו בהדלפות כתחמושת, כנשק של צד כנגד צד. היה בזה אינטרס. עשינו מאמצים למנוע את זה.

השר מ. בגין:

ואתה רוצה לומר שלא התנסיתי בזה? גם אני

התנסיתי בזה.

שר העבודה י. אלמוגי:

בזמן שהייתי מזכיר מרכז מפלגת פועלי ארץ-ישראל, התנסיתי בזאת. ניסיתי להשביע את כל 32 חברי המזכירות. כולם חתמו, וזה לא עזר. היו הדלפות. אני זוכר שראש הממשלה ממשיכה בקביעות לנדנד ולא רק עכשיו. לי היתה אומרת בכל ישיבה: מה קורה? אי אפשר כך להמשיך. כיום המצב חמור יותר. המוטיבציה הזאת של המאבק הפנימי אינה קיימת. זה סתם לשם תאוה או לטעמים אחרים. יש לי גם כן ידיעות מדוע עושים זאת. אבל עובדה היא, שהשולחן הזה פרוץ, ואין מוטיבציה אידיאולוגית, ויש מאבק חריף. העניין חמור.

עד עכשיו היה המונופול בידי שני עתונים.

השר מ. בגין:

עכשיו ישנם כבר שלושה.

שר העבודה י. אלמוגי:

עד לפני חודשים שלושה, היה זה מונופול של שני עתונים, עכשיו נוסף עתון שלישי. ומה יגיד "דבר", עתון פועלי ארץ-ישראל? וודאי ימצא את מישו, כי אחרת לא יקראו בו.

השר מ. בגין:

לכן סגרנו את עתון "היום".

שר העבודה י. אלמוגי:

לכן, אדוני השר בגין, איננו יכולים לבחור בין הטוב לבין הרע, אלא בין ההכרח לבין הטוב. טוב היה אילו קיבלנו את הצעתך. אבל התנסינו הרבה שנים.

עכשיו אני רוצה להגיד לשר המשפטים: מה שאתה יכול להשיג בהצעתך, זהו כל הרע בלי שמץ של טוב. כי באנגליה היה כבר דבר כזה, ועתונאי אחד הלך לבית הסוהר. הוא נהיה לגיבור לאומי. אני מכיר במדינת ישראל חבר-כנסת שנעשה ל"גיבור", בגלל הויכוח שלו למען העתונות. עכשיו הם כבר שניים.

ראש הממשלה ג. מאיר:

יש לאבנרי הצעה לסדר היום, לספר לציבור מה סיפר

בראון.

שר העבודה י. אלמוגי:

אדוני שר המשפטים, איני מאמין בזאת. אבל יתר על כן, אני חושב שאין זה צודק. יש לי מספיק העזה כדי ללכת לכנסת, אבל איני יודע אם נצליח. אולם אני חושב, שאין זה צודק שכדי להגן על השרים שלנו, נעניש עתונאים. אנחנו מבזים את עצמנו.

בקשר להאזנת סתר ויתר על כן, אפילו השיחות של קצין הבטחון עם השרים, לדעתי, אם אנחנו נותנים לראש הממשלה את מלוא הסמכות, ואגב בממשלה הקודמת זו היתה הצעתי והיא נתקבלה, אם אנחנו מייפים את כוחה של ראש הממשלה ומוסרים לה את מלוא הסמכות, הרי האזנה כשלעצמה לא תועיל הרבה. תן למומחים לבדוק. איני מחשיב אם זה פוגע כל כך במישו. בא קצין הבטחון אלי, ונורתי אחי וטויתי לו של ואלוהי איני רואה רזה פנישה. ומה אם יש מיישהו וטוויט

לדעתי, השיחות האלה אינן מועילות. אבל אם ניתן את מלוא הסמכות לראש הממשלה, וידובר עם מי שצריך לדבר, עם המומחים, ויש לנו מומחים - הם ימצאו דרכים נאותות. אין, לדעתי, דרך אחרת. לא נלך בדרך הקלה של הענשת עתונאים. וודאי שדיין צודק, וגולדה יודעת שאנחנו נעסוק בזה שוב ועוד הפעם נשמע כדברים האלה כפי ששמענו מפיה היום. עלי זה משפיע. אני יודע, שהדברים משפיעים. כל אחד יכול לומר, שזה משפיע, אבל זה אינו משנה את העובדה.

אני תומך בהצעה להחזיר לראש הממשלה את מלוא

הסמכויות.

שר המשטרה ש. הלל:

להחזיר לה את הסמכויות ולחייב אותה להשתמש בהן.

שר העבודה י. אלמוגי:

לחייב אותה להשתמש בהן, כדי שנוכל לנקות את

עצמנו מהמארה הזאת.

שר התיירות מ. קול:

אני בשעתו שיתפתי פעולה עם הנציג של ראש הממשלה כשהוא בא אלי. אבל אני רוצה לומר, שיש לי ספקות כבדים בענין זה, כשאני שוקל את הענין מבחינת האימפליקציות.

אני רוצה להציע הצעות. מדוע אי אפשר להחליט שמטילים צנזורה על פרסום דיונים מדיניים מהממשלה כמו שמטילים על דיונים בטחוניים?

ראש הממשלה ג. מאיר:

ועל דיונים כלכליים!

שר המשפטים י. ש. שפירא:

יש עניינים חמורים ביותר.

שר התיירות מ. קול:

זה פעם אחת לפני תקציב, אבל בדרך כלל הבעיות הן בעיות מדיניות בעיקר. אין היום כמעט דיון מדיני שלא יהיה קשור באיזו אימפליקציה בטחונית.

שר העבודה י. אלמוגי:

באנגליה, כאשר מישו רומז על התקציב, אין מענישים את העתונאי שפירסם זאת אלא השר מתפטר.

שר התיירות מ. קול:

היה מקרה כזה.

שר החוץ א. אבן:

היו שני מקרים כאלה.

שר התיירות מ. קול:

מדוע אי אפשר לקבל בכלל שדיוני הממשלה אסורים בפרסום ויש על זה צנזורה מוחלטת ואין מוסרים מדיוני הממשלה?

שר המשפטים י. ש. שפירא:

אתה שואל כדי לקבל תשובה. זו היתה הצעתי. לאחר התדיינות גדולה בכנסת זה הצטמצם לעניינים בטחוניים ומדיניים. והסיפור הזה על

הדיון בענין הנסיעה לגרמניה, האם אין זה דיון מדיני שעליו חל איסור הפרסום? אני רוצה לקחת את הבחור הזה שפירסם ולתבוע אותו לדין.

שר המסחר והתעשייה י. ספיר:

אם זה אסור לפרסם, זה לא יגיע לפרסום.

שר התיירות מ. קול:

אני מציע הצעה שתהיה צנזורה.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

יש לו SINADING PROHIBITION, שבלי לקבל רשיון אסור הדבר לפרסום. למה לך צנזורה? החוק אסר על כל אדם ועל כל עתון לפרסם כל דיון בממשלה, אלא אם הוא קיבל על כך רשות מראש הממשלה. אם מפרסמים את זה בלי רשות מראש הממשלה, עוברים עבירה.

השר מ. בגין:

הוא טוען לצנזורה מונעת.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

צנזורה אינה מונעת שום דבר.

שר התיירות מ. קול:

ביחס לעניינים בטחוניים יש.

שר החוץ א. אבן:

ביחס לעליה.

השר י. ברזילי:

ביחס לעליה מברית-המועצות.

שר התיירות מ. קול:

אני חושב, שבחשואה לכל ההצעות שהציעו השרים בגין ודיין, זוהי ההצעה הקלה ביותר. אם תהיה צנזורה מונעת, שמדיוני הממשלה אין הצנזורה מעבירה דברים לפרסום, אני חושב שזוהי הדרך הקלה.

שר המשטרה ש. הלל:

לא יכתוב העתון "בישיבת הממשלה", אלא "בישיבת

רמת דרג".

שר התיירות מ. קול:

היה באמת מקרה. הטילו על ועדת שרים לענייני ירושלים, שדנה בענין חשמל, הטילו על דיוניה איסור פרסום כמו על דיוני ועדת השרים לענייני בטחון. וגם על זה היה פרסום ב"מעריב" עם הפרטים מי הצביע נגד. אני בכל זאת חושב, שאפשר להשיג את המטרה על ידי הצעת. אני מציע לבדוק את ההצעה הזאת: הצנזורה אינו מעביר מדיוני הממשלה שום דין וחשבון, ואז נראה איך זה יפעל. אני חושב, שזה יפעל בדרך הקלה ביותר.

שר הפנים מ. ח. שפירא:

אני חושב, שלגופו של ענין צדק השר בגין. קשה מאד לומר, שאיזה גוף שולט על חברי הממשלה ובדוק אותם, וזה לא יישאר בינינו ובין אותו הגוף. זה יתפרסם מיד ב"מעריב" או ב"ידיעות אחרונות", אולי גם באותו עתון שלישי. וזה יתפרסם בכל הארץ.

שר התיירות מ. קול:

וזה ישפיל את כבוד הממשלה לא פחות.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

זה ישפיל אותנו. זה יהיה ענין של מאמרים בכל העתונות הישראלית: השפילו את הממשלה, כי הם זקוקים לבדיקה כזאת. ואני חושב, שגם לאחר הבדיקה הזאת זה לא יועיל בהרבה. איני מתאר לעצמי, שחברי ועדת החוץ והבטחון הם יותר מוסריים ויותר שומרי סוד מאשר האנשים היושבים פה, ובכל זאת משם אין דיונים מתפרסמים.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

יש לזה סיבה פשוטה: השרים הודיעו שם שאם זה יתפרסם, הם לא יבואו עוד.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

מדבריו של שר הבטחון הבינותי, שהיה איזה דבר, שלגביו התחיל לחקור ונודע של-10-12 אנשים נודע הדבר הזה. הוא מסר שיחקרו גם אותם. עלינו לקבל על עצמנו כל אחד את אי הנעימות הזאת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אותו הענין הגיע לשלושה משרדים: משרד הבטחון, משרד החוץ ומשרד ראש הממשלה. ההנחה הייתה, שזה יכול להגיע לעובדים משלושת המשרדים. בדקו ומצאו שזה הגיע לכ-40 איש. כל אחד אמר: יוק, לא דיברתי עם עתונאים.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

כאשר חברי הממשלה שומעים כאן דברים, הם צריכים לקבל על עצמם לא לספר את הדברים לא ליועץ שלהם ולא לסגן ולא למישהו אחר. זה יישאר אצלנו.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

חריף מקבל ישירות.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

השרים יכולים לשוחח רק בינם לבין עצמם. אם יש להם מה להתייעץ, ידברו עם עצמם ולא עם אחרים. איני חושד, שחברי הממשלה מדברים עם עתונאי זה או אחר. יכול להיות, שיש מישהו במשרד המשוחח.

שר החקלאות ושר הבריאות ח. גבתי:

זה מספיק.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אין רודפים אחרי השרים. אחד מדבר עם השני, ולשני יש קשר עם עתונאי, וכך זה נודע לעתונאים.

שר החקלאות ושר הבריאות ח. גבתי:

לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף, אלא בכבודו ובעצמו.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

כל שר צריך לקבל על עצמו לא לדבר אף עם אחד. כאן זה נשאר ואינו מועבר למקום אחר. אם נראה כעבור שבועיים שלושה, שזה בכל זאת מתפרסם, אהיה בעד זה שבממשלה תהיה ועדה מיוחדת שהיא תקבל כל אותן ידיעות

שהממשלה צריכה לקבל. ואם יבואו ויגידו, מדוע זה מקבל את הידיעות וזה לא, הרי זהו עונש שהוטל על הממשלה בגלל המצב הזה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

מי יידע אם אלה שיוצעו לוועדה הם צדיקים גמורים?

שר הפנים מ.ח. שפירא:

זה תדעי כעבור מספר שבועות, אם הם מגלים או אינם מגלים. אנו בכל זאת רואים שגם אצלנו מתוך ועדת השרים לענייני בטחון אין מפרסמים את הדברים. מפרסמים רק משיבות הממשלה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

על הדיון בדבר החשמל במזרח-ירושלים אמרו, שלצורך זה הדיון הוא כמו דיון של ועדת השרים לענייני בטחון.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

באותה ישיבה ישבו ארבעים איש. איני יודע מי שגילה משם. האם אני יכול לומר, ששר גילה את זאת? איזה ענין היה לו בזה? ישבו שם כל מיני פקידים, ישבו פקידים של עיריית ירושלים ושל כל מיני מוסדות. העונש שיוטל על הממשלה שרק ועדה מיוחדת תדע את הדברים, אולי יועיל. אני בטוח שזה ילמד אותנו לא לגלות למישהו, אלא רק לאלה היושבים על יד השולחן הזה. אם לא - תהיה ועדה, היא תדע את הדברים, ואחרים יצטרכו לקבל עליהם את העונש.

השר מ. בגין:

אתה מציע ועדת שרים?

שר הפנים מ.ח. שפירא:

כן.

שר המסחר והתעשייה י. ספיר:

ואחרים יצביעו לפי שיקול דעתם.

שר הפיתוח ח. לנדאו:

הוא מציע שתי ממשלות.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

כן.

ראש הממשלה ג. מאיר:

שר הפנים מציע, שאם תוך שבועיים שלושה אנחנו רואים שלא בא תיקון בענין זה - תהיה ועדת שרים, ורק השרים האלה יקבלו אינפורמציה מלאה, ואחרים לא.

השר מ. בגין:

קבינט מצומצם.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני מבינה, שאת הצעתו של שר הבטחון אפשר לקבל

רק פה אחד.

שר הבטחון מ. דיין:

יש לי רק פה אחד.

ראש הממשלה ג. מאיר:

עוד מספר משפטים. אני מכבדת אותם אנשי שירות הבטחון אצלנו. קודם כל, זה כמעט חטא להטיל עליהם עכשיו דבר כזה לאחר שהם נושאים על עצמם מה שהם נושאים, ובהצלחה. סיפר לי חבר רביבים, שהוא עכשיו במלואים. הוא דרש שהוא יצורף לאיזה מקום בדרום בקשר למרדפים. הוא דיבר אתי אתמול באיזו התלהבות יוצאת מהכלל על הבחורים האלה, איך הם עובדים ואיך הם עושים את מעשיהם, ובבטחון עצמי "הם לא יעברו". להטיל עליהם עוד דברים עכשיו, זה קשה. שנית, אני מכבדת אותם על זה. הם אומרים: אל תטילו עלינו דבר כזה, עד שהכרחתי אותם לעשות זאת. נתתי להם הוראה: לכו לאנשים אלה ותשאלו אותם. אמר איש "המוסד", שהיה צריך לתת הוראה: איך אני אבוא לחקור שר? איך אעשה זאת?

בכל אופן, איני מתארת לי שאפשר לקבל הצעה כזו ברוב, ויש חברים שאינם מוכנים לזה.

אני כמעט רוצה להשבע, שלא אעלה את העניין יותר.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני רוצה להעלות הצעה, שתהיה חתימה של כל אחד ואחד מאתנו, שלא יוכל לגלות שום דבר, ובסוף הישיבה מודיעים: על דברים אלה ואינם מדברים, וכל אחד ואחד יהיה אחראי.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

כבר היו חתימות בממשלה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

בועדת חוץ ובטחון חותמים.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

נבזה עוד פעם את עצמנו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

לחתימות אתם מסכימים?

מ ח ל י ט י ם :

להחתים את חברי הממשלה על טופס בדבר שמירת סודות הדיונים הנערכים בממשלה.

ה י ש י ב ה   נ נ ע ל ה
(בשעה 14.30)